

Članak 236.

Do donošenja propisa iz stavka 2. članka 1. ovog zakona, kazna zatvora izrečena u prekršajnom postupku, izvršavat će se u posebnim odjeljenjima kazneno-popravnih zavoda Federacije iz čl. 232. i 233. ovog zakona.

U kazneno-popravnim zavodima iz čl. 232. i 233. ovog zakona mogu postojati posebna odjeljenja za izvršenje mjere pritvora po rješenju nadle nog suda, do reguliranja uvjeta izvršenja mjere pritvora kantonalnim- upanijskim propisima.

U slučaju iz st. 1. i 2. ovog članka troškove izdr avanja kazne zatvora i mjere pritvora snosi kanton- upanija.

Članak 237.

Uvjeti iz stavka 1. članka 39. ovog zakona osiguravat će se prema posebnom planu ustanove, sukladno s materijalnim mogućnostima, a najkasnije u roku od pet godina od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Članak 238.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje primjena zakona o izvršenju sankcija koji su se primjenjivali na teritoriju Federacije, izuzev odredaba kojima se uređuju pitanja iz stavka 2. članka 1. ovog zakona koje će se prestati primjenjivati danom stupanja na snagu kantonalno- upanijskih propisa iz stavka 1. članka 231. ovog zakona.

Članak 239.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Slu benim novinama Federacije BiH".

Predsjedatelj Doma naroda Parlamenta Federacije BiH Mariofil Ljubić, v. r.	Predsjedatelj Zastupničkog doma Parlamenta Federacije BiH Enver Kreso, v. r.
--	--

Na osnovu člana IV. B, 7. a) (IV) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

UKAZ**O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZVRŠENJU
KRIVIČNIH SANKCIJA U FEDERACIJI
BOSNE I HERCEGOVINE**

Proglašava se Zakon o izvršenju krivičnih sankcija u Federaciji Bosne i Hercegovine koji je usvojio Parlament Federacije Bosne i Hercegovine na sjednici Predstavničkog doma od 25. augusta 1998. godine i na sjednici Doma naroda od 19. augusta 1998. godine.

Broj 01-011-672/98 20. oktobra 1998. godine Sarajevo	Predsjednik Federacije BiH prof. dr Ejup Ganić, s. r.
--	--

ZAKON**O IZVRŠENJU KRIVIČNIH SANKCIJA U
FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE****I - OSNOVNE ODREDBE**

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se izvršenje krivičnih sankcija i drugih mjera izrečenih u krivičnom postupku (u daljem tekstu: sankcije), utvrđenih zakonima Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija), koji se odnose na: izvršenje kazne zatvora, dugotrajnog i maloljetničkog zatvora. polo aj osuđenih osoba na izdr avanju kazne zatvora, postupanje sa osuđenim osobama, uvjetni otpust, otpuštanje osuđenih osoba i pomoć nakon izdr ane kazne zatvora, ustanove za izvršenje kazne zatvora, privredne jedinice kazneno-popravnih zavoda, radno-pravni status slu benika u ustanovama, izvršenje mjera sigur-

nosti, izvršenje odgojnih mjera, izvršenje zavodskih mjera, odgađanje, prekid i prestanak odgojnih mjera, pomoć nakon izvršenja zavodske mjere i druga pitanja od značaja za izvršenje krivičnih sankcija u Federaciji.

Pitanja koja se odnose na izvršenje novčanih kazni, sankcija za privredne prijestupe, prekršajnih sankcija, mjera sigurnosti i odgojnih mjera koje nisu regulisane ovim zakonom, uredit će se kantonalnim- upanijskim zakonom.

Član 2.

Osobe prema kojima se izvršavaju sankcije lišavaju se prava ili se ograničavaju u pravima samo u granicama nu nim za ostvarivanje svrhe pojedinih sankcija, u skladu sa zakonom.

Član 3.

Izvršenju sankcije pristupa se kad postane pravosna na odluka kojom je sankcija izrečena i ako za izvršenje sankcije nema zakonskih smetnji.

Sa izvršenjem sankcije mo e se otpočeti i prije nego što je postala pravosna na odluka kojom je sankcija izrečena samo ako je to zakonom posebno predviđeno.

Član 4.

Kada su ispunjeni uvjeti da se pristupi izvršenju sankcije, nadle ni sud određen zakonom kantona- upanija (u daljem tekstu: sud) obavezan je preduzeti potrebne radnje da se izvršenje sankcije provede bez odgađanja u skladu sa ovim zakonom.

Izvršenje sankcije mo e biti odgođeno samo u slučajevima i pod uvjetima predviđenim zakonom.

Član 5.

Organi vlasti, ustanove i druge pravne osobe u čiji djelokrug spada primjena zdravstvenih, socijalnih, odgojnih ili drugih mjera od značaja i za izvršenje pojedinih sankcija, obavezni su saradivati sa ustanovama.

Radi što potpunijeg ostvarivanja svrhe pojedinih sankcija, ustanove će saradivati sa pravnim osobama koje bi im prema svojoj djelatnosti mogle pru iti pomoć.

Ustanove su du ne omogućiti pristup i razgovor sa osuđenim osobama domaćim i međunarodnim organizacijama i drugim institucijama nadle nim za praćenje i ostvarivanje ljudskih prava i osnovnih sloboda u skladu sa zakonom i odgovarajućim međunarodnim dokumentima.

Član 6.

Osoba prema kojoj je primijenjena sankcija ne plaća troškove izvršenja, osim troškova novčane kazne, kao i drugih troškova, u skladu sa zakonom.

Član 7.

Za podneske, slu bene radnje, rješenja i druge akte u vezi sa izvršenjem sankcija ne plaća se taksa.

Član 8.

Radi praćenja, proučavanja i unapređenja sistema izvršenja sankcija, federalni ministar pravde (u daljem tekstu: federalni ministar), mo e osnovati stručni savjet iz reda predstavnika naučnih ustanova, sudova, organa uprave, stručnih udru enja i drugih institucija koje se bave pitanjima odgoja i kriminaliteta.

Član 9.

Poslovi izvršenja sankcija propisani ovim zakonom su poslovi od posebnog interesa za Federaciju.

**II - IZVRŠENJE KAZNE ZATVORA, DUGOTRAJNOG
ZATVORA I MALOLJETNIČKOG ZATVORA****1. Opće odredbe**

Član 10.

Svrha izvršenja kazne zatvora, dugotrajnog zatvora i maloljetničkog zatvora (u daljem tekstu: kazna zatvora) je da osuđene osobe tokom izdr avanja kazne, kroz sistem savremenih odgojnih mjera, usvoje društveno prihvatljive vrijednosti u cilju

lakšeg uključivanja u uvjete života na slobodi i da se ponašaju u skladu sa zakonom i ispunjavaju dužnosti građanina.

Član 11.

Postupanje s osuđenim osobama mora biti čovječno i s poštovanjem njihovog ljudskog dostojanstva, s očuvanjem njihovog tjelesnog i duševnog zdravlja, vodeći pri tome računa da se održi potreban red i disciplina.

Zabranjeno je provođenje bilo kakve torture i drugih surovih, neljudskih ili nehumanih i ponižavajućih postupanja od strane sluzbenih osoba ustanove prema osuđenim osobama.

U postupanju sa osuđenim osobama ne smije biti diskriminacije zasnovane na rasi, boji kože, polu, jeziku, religiji ili vjerovanju, političkim ili drugim uvjerenjima, nacionalnom i socijalnom porijeklu, srodstvu, ekonomskom ili nekom drugom statusu.

Član 12.

Osuđena osoba ima pravo zadovoljavati svoje vjerske potrebe.

Ustanove su obavezne obezbijediti uvjete za zadovoljavanje vjerskih potreba.

Član 13.

S osuđenim osobama treba postupati na način koji u najvećoj mjeri odgovara ličnosti osuđenog i prilagođen postignutom uspjehu u tretmanu.

Radi postizanja uspješnog tretmana obavlja se klasifikacija osuđenih osoba.

Član 14.

Kod osuđenih osoba treba razvijati osjećanje lične odgovornosti za njihove postupke i podsticati ih da u svom tretmanu i sami sudjeluju.

Tokom izvršenja kazne zatvora osigurati će se osuđenima sudjelovanje u održavanju reda i discipline, kao i u odgojnim, kulturnim, sportskim i drugim djelatnostima.

Član 15.

Osuđene osobe izdržavaju kaznu zatvora, u pravilu, skupno.

Kada to zahtijeva zdravstveno stanje osuđene osobe ili kad je to predviđeno zakonom može se odrediti da osuđena osoba izdržava kaznu odvojeno od ostalih.

Muške i ženske osobe izdržavaju kaznu zatvora odvojeno.

Maloljetne osobe izdržavaju kaznu zatvora, u pravilu, odvojeno od punoljetnih osoba.

Član 16.

Osuđenim osobama na izdržavanje kazne zatvora osiguravaju se prava i pogodnosti predviđene ovim i drugim zakonima i propisima donesenim na osnovu tih zakona.

Član 17.

Osuđenim osobama omogućiti će se rad u skladu sa njihovim psiho-fizičkim i stručnim sposobnostima i mogućnostima ustanove.

Rad osuđenih osoba treba biti koristan i da što više odgovara savremenom načinu obavljanja rada iste vrste na slobodi.

Svrha ovog rada je da osuđeni steknu, odnosno odrade i povećaju svoje radne sposobnosti, radne navike i stručno znanje radi što lakšeg uključivanja u koristan život na slobodi.

Osuđene osobe svojim radom ostvaruju sredstva koja služe za njihove lične potrebe i za plaćanje zakonskog izdržavanja i drugih obaveza, u skladu sa zakonom.

Postizanje ekonomske koristi od rada osuđenih osoba ne smije ići na štetu ostvarenja svrhe toga rada.

Član 18.

Za osuđene osobe za koje je to potrebno organizuje se nastava za opću i stručnu izobrazbu i osposobljavanje.

U svrhu postizanja opće izobrazbe i tretmana osuđenih tokom izvršenja kazne zatvora, organizuju se razni oblici školovanja, tečajeva, slobodnih aktivnosti, kulturno-prosvjetnog rada i tjelesne kulture i omogućuje čitanje knjiga i dnevne štampe, kao i korištenje drugih sredstava informisanja.

Član 19.

Radi poticanja vlastitih napora osuđenih osoba za uključivanje u redovan život na slobodi, osuđeni za koje se s osnovom može očekivati da će se na slobodi dobro vladati i da neće vršiti krivična djela mogu se pustiti na uvjetni otpust, u skladu sa Krivičnim zakonom Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Krivični zakon Federacije).

Član 20.

Osuđenim osobama otpuštenim sa izdržavanja kazne zatvora pružit će nadležni organi, ustanove i druge pravne osobe potrebnu pomoć za njihovo lakše i brže uključivanje u redovan život na slobodi.

2. Upućivanje na izdržavanje kazne zatvora

Član 21.

Osuđene osobe upućuju se na izdržavanje kazne zatvora u odgovarajuću ustanovu prema pravosudnoj presudi suda kojom je ta kazna izrečena.

Član 22.

Upućivanje osuđenih osoba na izdržavanje kazne zatvora vrši sud na čijem području osuđeni ima prebivalište, odnosno boravište.

Član 23.

Sud je dužan poduzeti potrebne radnje radi izvršenja kazne zatvora odmah nakon prijema izvršne odluke, a najkasnije u roku od tri dana od dana njenog prijema.

Član 24.

Sud poziva osuđenu osobu koja se nalazi na slobodi i saopštava mu dan kada treba da se javi radi izvršavanja kazne zatvora u određenu ustanovu.

Dan javljanja toj ustanovi određuje se tako da osuđenoj osobi ostane najmanje osam, a najviše 15 dana do dana javljanja na izdržavanje kazne zatvora.

Pri saopštenju sud predaje osuđenoj osobi uputni akt, kao i voznu kartu ako za odlazak treba koristiti prevozna sredstva javnog saobraćaja.

Sud je dužan da, prilikom upućivanja osuđene osobe na izdržavanje kazne zatvora istovremeno ili najkasnije u roku od tri dana obavijesti ustanovu kog dana osuđena osoba treba da se javi na izdržavanje kazne zatvora.

Uz uputni akt sud će obavezno dostaviti prepis presude i izvod iz kaznene evidencije.

Ustanova je dužna da u roku od osam dana obavijesti sud o stupanju osuđene osobe na izdržavanje kazne zatvora.

Ako se osuđena osoba koja je na slobodi ne javi određenog dana radi izdržavanja kazne zatvora, ustanova će o tome obavijestiti sud najkasnije u roku od tri dana, od dana određenog za javljanje u ustanovu.

Ako se uredno upućena osuđena osoba ne javi ustanovi u određenom roku, sud će izdati naredbu sudskoj policiji, da se ta osoba prinudno sprovede.

Za osuđene osobe koje se kriju ili se nalaze u bjekstvu sud donosi naredbu za izdavanje potjernice koju dostavlja nadležnom organu za unutrašnje poslove.

Kada osuđena osoba bude uhvaćena sprovodi se u ustanovu.

Troškove sprovođenja u slučaju iz st. 8. i 9. ovog člana snosi osuđena osoba.

Član 25.

Početak izvršenja kazne zatvora računa se od dana kada se osuđena osoba sama javi radi izdržavanja kazne zatvora, odnosno od dana kada bude sprovedena u ustanovu.

Član 26.

Ako osuđena osoba koja se upućuje na izdržavanje kazne zatvora ima maloljetnu djecu ili druge osobe o kojima se isključivo stara, sud će o tome obavijestiti nadležni organ starateljstva.

Federalni ministar, uz saglasnost zamjenika federalnog ministra pravde, donosi Pravilnik o kriterijima za upućivanje osuđenih osoba na izdržavanje kazne zatvora.

3. Odlaganje izvršenja kazne

Član 27.

Osuđenoj osobi koja se nalazi na slobodi može se, na njenu molbu, ili s njenim pristankom na molbu članova u obitelji ili na prijedlog nadležnog organa socijalnog staranja, odloži izvršenje kazne zatvora:

- 1) ako je oboljela od teške akutne bolesti;
- 2) ako se desio smrtni slučaj ili teška bolest u ovoj porodici osuđene osobe;
- 3) ako je odlaganje potrebno radi izvršenja ili dovršenja izuzetno neodložnih poljskih ili sezonskih radova ili radova izazvanih elementarnim nepogodama ili drugim nesrećama, a porodica osuđene osobe nema drugih članova porodice sposobnih za rad, niti se zbog slabog imovnog stanja ili iz drugih opravdanih razloga može angažovati druga osoba za obavljanje ovih poslova;
- 4) ako je osuđena osoba obavezna da izvrši određeni posao koji je već počeo, a usljed neizvršenja posla nastala bi neotklonjiva ili znatnija šteta;
- 5) ako je odlaganje osuđenoj osobi potrebno zbog završetka školovanja ili polaganja ispita za koji se pripremala;
- 6) ako su zajedno sa osuđenom osobom osuđeni njen bračni drug ili drugi članovi zajedničkog domaćinstva ili ako se oni već nalaze na izdržavanju kazne zatvora, a istovremeno izdržavanjem svih tih osoba bilo bi ugroženo izdržavanje maloljetnih, bolesnih ili starih članova domaćinstva;
- 7) ako je osuđena osoba koja doji dijete mlađe od godinu dana ili koja je trudna;
- 8) ako je osuđena osoba hranilac porodice, a stupanjem na izdržavanje kazne zatvora bilo bi ugroženo izdržavanje porodičnog domaćinstva.

Izvršenje kazne u slučaju iz tačke 1. stava 1. ovog člana, može se odložiti dok bolest traje, u slučajevima iz tač. 2., 3., i 4. najduže tri mjeseca, u slučajevima iz tač. 5., 6. i 8. najduže šest mjeseci, a u slučajevima iz tačke 7. do navršene jedne godine života djeteta.

Član 28.

Molba za odlaganje izvršenja kazne zatvora podnosi se u roku od tri dana od dana uručenog uputnog akta iz stava 1. člana 24. ovog zakona.

Ako je razlog za odlaganje izvršenja kazne zatvora iz tač. 1. i 2. stava 1. člana 27. ovog zakona, nastao nakon tog roka, molba se može podnijeti do dana kada osuđena osoba treba da se javi radi izdržavanja kazne.

U molbi se moraju navesti razlozi i dokazi o činjenicama koje opravdavaju odlaganje.

O molbi za odlaganje izvršenja kazne zatvora rješava sud koji je dužan u roku od pet dana od dana prijema molbe donijeti rješenje.

Prije donošenja rješenja sud može izvršiti potrebna provjeravanja radi utvrđivanja činjenica navedenih u molbi.

Molbu koja nije podnesena u roku i molbu u kojoj nisu navedeni razlozi, dokazi i činjenice, sud će rješenjem odbaciti.

Do donošenja rješenja o molbi odlaze se početak izvršenja kazne zatvora.

Ako se molba za odlaganje ponovo podnosi iz istih razloga iz kojih je ranija molba odbijena, sud će rješenjem takvu molbu odbaciti.

Član 29.

Protiv rješenja kojim se odbija ili odbacuje molba za odlaganje izvršenja kazne zatvora osuđena osoba ima pravo žalbe u roku od tri dana od dana prijema rješenja nadležnog kantonalnog- upanijskog suda.

Žalba odlaze izvršenje kazne.

Nadležni kantonalni- upanijski sud dužan je donijeti rješenje po žalbi iz stava 1. ovog člana u roku od tri dana od dana prijema žalbe, a u roku od pet dana od dana donesenog rješenja, dužan je dostaviti ga nadležnom sudu za izvršenje kazne zatvora.

Protiv rješenja kantonalnog- upanijskog suda po žalbi iz stava 3. ovog člana, ne može se pokrenuti upravni spor.

O odlaganju izvršenja kazne zatvora sud će obavezno obavijestiti ustanovu u koju se upućuje osuđena osoba.

Član 30.

Osoba pozvana na odsluženje vojnog roka koja je osuđena na kaznu zatvora upućuje se na izdržavanje kazne zatvora prije služenja vojnog roka.

Osobi koja je u toku odsluženja vojnog roka osuđena na kaznu zatvora do šest mjeseci za učinjeno krivično djelo prije stupanja na odsluženje vojnog roka ili vojnu vježbu, odložit će se početak izvršenja kazne zatvora do završetka vojnog roka, odnosno vojne vježbe.

Izvršenje kazne odložit će se i osobi osuđenoj na kaznu zatvora do dvije godine za krivično djelo učinjeno prije stupanja na odsluženje vojnog roka, kojim do završetka vojnog roka ne preostaje više od šest mjeseci.

Član 31.

Kad nadležni tužilac na osnovu zakonskog ovlaštenja zatraži odlaganje izvršenja kazne zatvora, sud neće pozivati osuđenu osobu radi izvršenja kazne, a ako ga je već pozvao, ali još nije prošao rok javljanja ustanovi, donijet će rješenje o odlaganju izvršenja kazne zatvora.

Odlaganje izvršenja kazne zatvora u slučaju iz stava 1. ovog člana, traje dok tužilac ne obavijesti sud da se može otpočeti sa izvršenjem kazne zatvora, odnosno dok ne bude donesena odluka o pravnom sredstvu tužbom.

4. Prijem i klasifikacija osuđenih osoba

Član 32.

Osuđena osoba prima se u ustanovu na osnovu uputnog akta suda.

Prilikom prijema u ustanovu, utvrdit će se identitet osuđene osobe koja će se smjestiti u prijemno odjeljenje.

Osoba osuđena na kaznu zatvora do jedne godine zadržat će se u prijemnom odjeljenju do 15 dana, a osobe osuđene preko jedne godine zatvora, najduže i 30 dana.

Član 33.

Sav novac, vrijednosti i ostala imovina koja pripada osuđenoj osobi, a koju prema kućnom redu ustanove ne smije držati, mora se prilikom prijema osuđene osobe pohraniti na sigurnom mjestu, o čemu će se napraviti popis.

Imovina iz stava 1. ovog člana vraća se osuđenoj osobi prilikom otpuštanja iz ustanove ili se predaje članovima njegove porodice uz saglasnost osuđene osobe.

Član 34.

U prijemnom odjeljenju osuđena osoba se upisuje u matičnu knjigu, za nju se formira osobni list i utvrđuje zdravstveno stanje.

Osoba osuđena na kaznu zatvora preko šest mjeseci, fotografirat će se.

Za vrijeme boravka u prijemnom odjeljenju, utvrđuje se prijedlog tretmana osuđene osobe.

Uputstvo o matičnim knjigama, osobnom listu i načinu određivanja tretmana osuđenih osoba, donosi federalni ministar.

Član 35.

U toku izvršenja kazne zatvora može se vršiti reklasifikacija osuđenih osoba, zavisno od postignutog uspjeha u tretmanu.

Član 36.

Na početku izdržavanja kazne zatvora osuđena osoba se upoznaje s pravilima kućnog reda, s pravima i dužnostima u toku izdržavanja kazne zatvora, s načinom na koji može ostvariti svoja prava i s disciplinskim prekršajima i kaznama koje se za njih mogu izreći.

Odredbe ovog zakona kao i ostali propisi o izvršenju kazne zatvora, koji se odnose na prava i dužnosti osuđenih osoba, treba da budu dostupni osuđenim osobama u toku izdržavanja kazne zatvora, o čemu se stara rukovodilac ustanove.

Član 37.

O datumu stupanja i o datumu otpuštanja sa izdržavanja kazne zatvora ustanova će odmah obavijestiti nadležni organ za unutrašnje poslove na čijem području se osuđena osoba vodi u evidenciji prebivališta odnosno boravišta, kao i nadležni organ za poslove odbrane kod koga se ta osoba vodi u vojnoj evidenciji (u daljem tekstu: nadležni organ odbrane).

III - POLOŽAJ OSUĐENIH OSOBA NA IZDRŽAVANJU KAZNE ZATVORA

1. Smještaj i higijenski uvjeti

Član 38.

Smještaj osuđenih osoba u ustanovi mora odgovarati higijenskim zahtjevima predviđenim ovim zakonom i mjesnim klimatskim prilikama.

Član 39.

Svakoj osuđenoj osobi, u pravilu, osigurava se posebna soba za spavanje, osim u slučajevima kada se smatra da zajednički smještaj više osuđenih osoba ima određenih prednosti.

Svaka osuđena osoba mora imati poseban krevet i posteljinu.

Zajednički boravak osuđenih osoba osigurava se na radnom mjestu, u procesu obrazovnih aktivnosti, prilikom objedovanja, za vrijeme slobodnih aktivnosti, u dnevnom boravku i sličnim prilikama.

Član 40.

U svim prostorijama u kojima borave osuđene osobe mora se osigurati zadovoljavanje zdravstvenih i higijenskih potreba, dovoljna količina zraka, svjetla, grijanja i ventilacije i sa najmanje četiri metra kvadratna, ali ne manje od deset kubnih metara prostora na svaku osuđenu osobu.

U prostorijama u kojima borave osuđene osobe prozori moraju biti dovoljno veliki da omogućuju rad i čitanje pod prirodnim svjetlom u uobičajenim uvjetima, da omogućuju ulaz svjetla i zraka, osim ako ne postoje klimatski uređaji, da svojim izgledom i veličinom odgovaraju standardnim prozorima.

Vještačko osvjjetljavanje mora odgovarati postojećim standardnim normama.

Sanitarni uređaji moraju omogućiti svakoj osuđenoj osobi zadovoljavanje fizioloških potreba u čistim i pristojnim uvjetima.

Svakoj osuđenoj osobi mora se omogućiti korištenje prikladnih uređaja za kupanje i tuširanje pri temperaturi koja odgovara klimatskim uvjetima i u razmacima koji omogućavaju održavanje normalne lične higijene, ali najmanje jedanput u sedmici.

Sve prostorije ustanove moraju se propisno održavati i redovno čistiti.

Član 41.

Osuđene osobe treba da održavaju ličnu higijenu za koju im treba osigurati vodu i toaletni pribor.

Iz zdravstvenih razloga, a u cilju očuvanja samopoštovanja, osuđenim osobama treba omogućiti njegovanje normalne brade i kose, a muškarcima redovito brijanje.

Član 42.

U ustanove koje ne ispunjavaju uvjete iz čl. 38. do 41. ovog zakona, ne mogu se upućivati na izdržavanje kazne zatvora osuđene osobe o čemu odlučuje federalni ministar.

2. Odijevanje i ishrana osuđenih osoba

Član 43.

Osuđenim osobama kojima nije dopušteno nošenje vlastite odjeće osigurava se odjeća i obuća koja je prikladna klimatskim uvjetima tako da im se ne ugrožava zdravlje.

Odjeća osuđenih osoba, koju osigurava ustanova ne smije djelovati degradirajuće i ponižavajuće.

Pravilnik o odjeći i obući osuđenih osoba donosi federalni ministar.

Član 44.

Osuđenim osobama se osigurava hrana u pravilnim razmacima koja je pripremljena u obrocima koji kvalitetom i količinom zadovoljavaju prehrambene i higijenske standarde, a ujedno su primjereni dobi, zdravlju, vrsti posla koji obavljaju i njihovim vjerskim i kulturnim zahtjevima.

Punoljetnim osuđenim osobama osigurava se hrana kalorične vrijednosti najmanje 12.500 dula dnevno, a maloljetnicima 14.500 dula dnevno.

Pravilnik o ishrani osuđenih osoba, kao i tablicama kalorične vrijednosti hrane donosi federalni ministar.

3. Zdravstvena zaštita

Član 45.

Osuđenim osobama osigurava se ljekarska pomoć i bolničko liječenje.

Troškove liječenja snosi ustanova, osim ako se utvrdi da se osuđeni namjerno ozlijedio.

Član 46.

Svaka ustanova treba da ima svoga ljekara i po mogućnosti organizovanu zdravstvenu zaštitu.

O smještaju osuđenog u bolnicu ustanove ili u ambulantu sobu iste ustanove odlučuje ljekar.

U slučaju da ne postoji mogućnost liječenja u ustanovi, oboljela osuđena osoba upućuje se u ustanovu u kojoj postoji mogućnost liječenja, a u slučaju hitnosti ili kad postoji opasnost zbog dugog prevoza u tu ustanovu, kao i kad ne postoji mogućnost potrebnog specijaliziranog liječenja u toj ustanovi, oboljela osuđena osoba uputit će se u zdravstvenu ustanovu, o čemu odlučuje rukovodilac ustanove.

Vrijeme provedeno u općoj zdravstvenoj ustanovi uračunava se u izvršenje kazne zatvora.

Član 47.

Oboljela osuđena osoba ima pravo tražiti da ga na njegov trošak pregleda ljekar specijalista, ako takav pregled nije već odredio ljekar ustanove.

Član 48.

Trudnim osuđenim ženama i porodiljama osigurava se stručna ljekarska njega.

Dijete može ostati uz majku, na njezin zahtjev, do navršene tri godine života, a nakon toga predaje se, u sporazumu s majkom, porodici ili nadležnom organu socijalne skrbi, koji će poduzeti potrebne mjere za smještaj djeteta.

Osuđena žena može se za vrijeme trudnoće zaposliti samo na lakšim radovima, a za vrijeme od šest sedmica prije, a isto toliko poslije porođaja, samo na radovima koje dozvoli ljekar.

Član 49.

Osuđena osoba koja za vrijeme izdržavanja kazne zatvora duševno oboli ili pokazuje teške psihičke smetnje, uputit će se u odgovarajuću zdravstvenu ustanovu.

Član 50.

Medicinska intervencija nad osuđenom osobom, kad za to postoje medicinske indikacije neće se primjenjivati bez njegova pristanka, osim u slučajevima predviđenim propisima iz oblasti zdravstva.

Član 51.

U slučaju nesreće na poslu ili profesionalnog oboljenja, osuđene osobe imaju pravo na invalidsko osiguranje po propisima o invalidskom osiguranju.

4. Ograničenje u kretanju osuđenih osoba i pravo na kontakte

Član 52.

Upotreba sredstava za ograničavanje kretanja kao što su lisice, košulje stezulje i ostala sredstva za ograničenje kretanja mogu se koristiti samo kao mjera za spriječavanje bijega za vrijeme sprovođenja osuđene osobe, ili iz zdravstvenih razloga po nalogu i kontroli ljekara da bi se osuđena osoba zaštitila od samopovrijeđivanja ili nasrtanja na druge osuđene osobe, kao i u slučajevima da se spriječi uništavanje imovine od strane osuđene osobe.

Sredstva za ograničenje kretanja ne mogu se upotrebljavati kao kazna za osuđene osobe.

Član 53.

Osuđenim osobama omogućit će se da razgovaraju sa inspektorom nadležnim za izvršenje kazne zatvora ili drugim ovlaštenim osobama koje posjećuju ustanovu.

Razgovor iz stava 1. ovog člana obavlja se bez prisustva sluzbenog osoblja ustanove.

Osuđenim osobama mora se omogućiti upućivanje molbi, žalbi i drugih podnesaka nadležnim organima radi zaštite njihovih prava.

Molbe i žalbe moraju se rješavati bez odgađanja.

Član 54.

Osuđenim osobama omogućit će se kontaktiranje sa njihovim porodicama, osobama ili predstavnicima organizacija koje mogu pomoći u njihovom tretmanu.

Član 55.

Osuđene osobe imaju pravo da se informišu o novostima u svijetu putem dnevne ili periodične štampe, radija, televizije i na drugi pogodan način o čemu se stara rukovodilac ustanove.

Osuđenim osobama stranim državljanima omogućit će se da budu informisani o njihovom pravu da stupe u kontakt sa diplomatskim ili konzularnim predstavnikom zemlje ili

diplomatskog ili konzularnog predstavništva zemlje koja zastupa interese njihove zemlje ili sa nacionalnim ili međunarodnim organom čija je dužnost djelovanje u interesu takvih osoba.

Član 56.

U slučaju teške bolesti ili smrti osuđene osobe, uprava ustanove će o tome odmah obavijestiti njegovu ukućanicu ili drugu osobu koju je osuđena osoba ranije odredila.

Osuđena osoba mora biti obaviještena o smrti ili teškoj bolesti članova u porodice.

U slučajevima iz stava 2. ovog člana osuđenoj osobi će se, po mogućnosti, dozvoliti posjeta da vidi preminulog člana u porodice ili da prisustvuje sahrani.

Posmrtni ostaci osuđene osobe se isporučuju njenoj porodici ili se sahranjuju u groblje koje odredi ustanova.

IV - PREKID IZDRŽAVANJA KAZNE ZATVORA I PREMJEŠTAJ

1. Prekid izdržavanja kazne zatvora

Član 57.

Osuđenoj osobi može se dozvoliti prekid izdržavanja kazne zatvora.

Odredbе čl. 27., 28., 29. i 31. ovog zakona shodno se primjenjuju i na prekid izdržavanja kazne zatvora.

Prekid izdržavanja kazne zatvora izvršit će se i u slučaju kada sud odredi mjeru pritvora za drugo krivično djelo.

O prekidu izdržavanja kazne zatvora rješenjem odlučuje sud koji je izrekao prvostepenu presudu.

U slučaju iz stava 4. ovog člana sud odlučuje u vijeću sastavljenom od trojice sudija.

Član 58.

Molba osuđene osobe i mišljenje ustanove dostavlja se sudu u roku od 15 dana.

Član 59.

Protiv rješenja iz člana 57. ovog zakona osuđena osoba može izjaviti žalbu drugostepenom sudu u roku od osam dana od dana prijema rješenja.

Rješenje doneseno po žalbi je konačno i protiv njega se ne može pokrenuti upravni spor.

Vrijeme provedeno na prekidu izdržavanja kazne zatvora ne računa se u vrijeme izdržavanja kazne zatvora.

Član 60.

Ako se za vrijeme trajanja prekida izdržavanja kazne zatvora utvrdi da su prestale okolnosti zbog kojih je prekid dozvoljen ili je dozvoljen na osnovu žalbe isprava ili drugih dokaza, odnosno da se prekid ne koristi u svrhu u koju je dozvoljen, rješenje iz člana 59. ovog zakona će se ukinuti, a osuđenoj osobi naložiti da se javi na dalje izdržavanje kazne zatvora odmah, a najkasnije u roku od tri dana od dana prijema rješenja.

Rješenje iz stava 1. ovog člana dostavlja se ustanovi i osuđenoj osobi.

Ako se osuđena osoba ne javi na dalje izdržavanje kazne zatvora u roku određenom u rješenju, ustanova će postupiti po odredbama iz st. 7. do 9. člana 24. ovog zakona.

2. Premještaj osuđenih osoba

Član 61.

Nakon izdržavanja jedne trećine kazne zatvora, na molbu osuđene osobe ili na prijedlog rukovodioca ustanove može se odobriti premještaj osuđene osobe iz jedne u drugu ustanovu.

O premještaju osuđene osobe iz jedne u drugu ustanovu odlučuje Federalno ministarstvo pravde (u daljem tekstu: Federalno ministarstvo) uz pribavljeno mišljenje ustanove.

Protiv rješenja iz stava 2. ovog člana osuđena osoba može uložiti žalbu federalnom ministru.

Ako je odbijena molba iz stava 1. ovog člana, nova molba može se podnijeti nakon isteka roka od šest mjeseci od dana donošenja rješenja iz stava 2. ovog člana.

V - POSTUPANJE SA OSUĐENIM OSOBAMA

1. Rad osuđenih osoba i naknada za rad

Član 62.

Osuđenim osobama se određuje vrsta posla u skladu sa potrebama njihovog tretmana, njihovim psiho-fizičkim sposobnostima, sklonostima, ličnim svojstvima i stečenim stručnim sposobnostima, prema mogućnostima koje postoje u ustanovi i prema potrebama održavanja discipline.

U određivanju vrste posla vodiće se računa i o želji osuđenih osoba da rade određeni posao.

Organizacija i metode rada u privrednim jedinicama ustanove treba da odgovaraju savremenim radnim standardima i tehnikama, kao i modernim sistemima rukovođenja proizvodnim procesima.

Član 63.

Osuđenim osobama sposobnim za rad omogućit će se rad u privrednim jedinicama (pogonima, radionicama, ekonomijama i drugim organizacionim jedinicama) ustanove, na radilištima izvan kruga ustanove, kao i izvan ustanove.

Pojedinačno upućivanje osuđenih osoba izvan ustanove može se vršiti samo uz saglasnost Federalnog ministarstva.

Član 64.

Osuđena osoba koja na izdržavanje kazne zatvora treba da provede do šest mjeseci, a koja je u radnom odnosu, može u vrijeme izdržavanja kazne zatvora nastaviti rad u preduzeću u kojem je dotad radila, ukoliko se s tim saglasi preduzeće i osuđena osoba i ako je to izvodljivo s obzirom na udaljenost preduzeća o čemu odlučuje federalni ministar.

Međusobna prava i obaveze u slučaju iz stava 1. ovog člana regulisat će se ugovorom koji zaključuju rukovodilac ustanove i ovlaštena osoba preduzeća.

Član 65.

Dobit koja se ostvaruje radom osuđenih osoba ne treba da bude prioritetna u odnosu na njihov tretman.

Član 66.

Radno vrijeme osuđenih osoba određuje se po propisima o radnim odnosima koji se odnose na radnike u preduzećima (u daljem tekstu: propisi o radnim odnosima).

Član 67.

Mjere zaštite na radu osuđenih osoba treba da odgovaraju zaštiti na radu u preduzećima u kojima se obavljaju slični poslovi.

Član 68.

Osuđene osobe imaju pravo na osiguranje od nesreće na poslu i profesionalnog oboljenja pod istim uvjetima kao i radnici u preduzećima.

Član 69.

Dnevni i sedmični maksimum radnih sati osuđenih osoba treba da odgovara radnom vremenu utvrđenom prema propisima o radnim odnosima.

Član 70.

Osuđene osobe imaju pravo na dnevni odmor, najmanje jedan dan odmora u sedmici i dovoljno vremena za obrazovanje i druge aktivnosti u skladu sa njihovim programom tretmana.

Član 71.

Osuđenim osobama koje rade i borave u zatvorenim prostorijama mora se omogućiti da provedu na otvorenom prostoru najmanje tri sata dnevno.

Član 72.

Osuđene osobe imaju pravo na naknadu za svoj rad.

Visina naknade za rad zavisi od vrste posla, količine i kvaliteta rada, dužine radnog vremena kao i doprinosa ostvarivanju produktivnosti i ekonomičnosti poslovanja.

Naknada za rad iznosi od jedne četvrtine do jedne polovine plaće koja se može ostvarivati na istim ili sličnim poslovima u preduzećima.

Naknada za produženi rad, rad noću i rad pod teškim uvjetima obračunava se u skladu sa propisima o radnim odnosima ili na osnovu ugovora, ako je to povoljnije za osuđene osobe.

Osuđene osobe koje pohađaju praktičnu nastavu imaju pravo na 70% prosječne naknade iz stava 3. ovog člana.

Član 73.

Rukovodilac ustanove donosi Pravilnik o naknadama za rad osuđenih osoba uz saglasnost federalnog ministra.

Član 74.

Osuđenim osobama koje ne rade, a nemaju vlastitih sredstava, osigurat će se podmirivanje najnužnijih potreba davanjem potrebnih stvari (za održavanje lične higijene, dopisivanja i sl.).

Član 75.

Osuđenoj osobi koja oboli na radu ili u vezi s radom u ustanovi pripada naknada za vrijeme spriječenosti za rad po propisima o zdravstvenom osiguranju, osim u slučaju namjernog samopovrjeđivanja.

Član 76.

Osuđena osoba slobodno raspolaga se i naknadom koju prima za svoj rad.

Izuzetno od odredbe iz stava 1. ovog člana, predmet izvršenja može biti polovina naknade za rad na osnovu izvršne odluke nadležnog suda po kojoj je osuđena osoba obavezna davati izdržavanje djeci, bračnom drugu, odnosno roditeljima, naknaditi štetu prouzročenu krivičnim djelom ili podmiriti druge obaveze.

Član 77.

Rukovodilac ustanove može donijeti rješenje da se od naknade za rad osuđene osobe, kao i novca koji je osuđenoj osobi oduzet prilikom dolaska u ustanovu ili mu je poslan, naplati šteta koju je osuđena osoba namjerno ili grubom nepažnjom prouzrokovala za vrijeme izdržavanja kazne zatvora, kao i troškovi sprovođenja osuđene osobe do kojih je došlo usljed njenog bjekstva i drugim slučajevima sprovođenja kad ih po ovom zakonu snosi osuđena osoba.

Protiv rješenja rukovodioca ustanove o visini i naplati štete osuđena osoba može u roku od 15 dana od dana uručenja rješenja izjaviti žalbu Federalnom ministarstvu.

Protiv rješenja iz stava 2. ovog člana može se voditi upravni spor.

Ako šteta premašuje vrijednost od 300 KM, a osuđena osoba ne pristaje da je plati, ustanova može naknadu štete ostvariti tužbom kod nadležnog suda.

Član 78.

Za pronalazke i tehnička unapređenja ostvarena tokom izdržavanja kazne zatvora, osuđenim osobama pripadaju prava shodno općim propisima.

Član 79.

Osuđeni koji su proveli na redovnom radu ukupno šest mjeseci, uključujući i vrijeme provedeno na liječenju, osim u slučaju

namjernog samopovređivanja, imaju pravo na neprekidni odmor najmanje 18, a najviše do 30 radnih dana tokom jedne godine.

Naknada za odmor osuđenim osobama utvrđuje se po propisima o radnim odnosima.

Visina i način korištenja godišnjeg odmora propisuje se pravilnikom o kućnom redu ustanove.

Član 80.

Kad se po propisima o radu i samo vrijeme provedeno na radu u određenoj vrsti posla priznaje kao osnov za sticanje kvalifikacije, priznat će se za tu kvalifikaciju i vrijeme provedeno na istoj vrsti posla u ustanovi.

2. Obrazovanje osuđenih osoba

Član 81.

Za osuđene maloljetnike i mlade punoljetne osobe koje nemaju završenu osnovnu školu u osmogodišnjem trajanju, ustanova je obavezna organizovati nastavu u cilju sticanja osnovne izobrazbe i nastavu za stručnu izobrazbu i osposobljavanje osuđenih, u skladu sa propisima o osnovnom i srednjem obrazovanju.

Nastava iz stava 1. ovog člana organizuje se i za ostale osuđene osobe za koje je to korisno i potrebno.

Ukoliko se pokaže pogodnijim, ustanova može organizovati nastavu iz stava 1. ovog člana u saradnji sa mjesnim školama, o čemu se sklapa poseban ugovor.

Osuđene osobe mogu biti dopisni izvanredni đaci i studenti škola i tečajeva van ustanove, ako to razlozi sigurnosti dozvoljavaju i ako se programom tretmana ocijeni da je to potrebno i korisno za postizanje svrhe izvršenja kazne.

Osuđene osobe koje završe određenu školu ili steknu kvalifikacije u ustanovi dobivaju svjedodžbu.

Iz svjedodžbe se ne smije vidjeti da je opća ili druga nabrazba stečena u ustanovi.

Član 82.

Na rad škola koje se osnivaju u ustanovama primjenjuju se propisi o osnovnom i srednjem obrazovanju kantonalne uprave na čijem se području nalazi ustanova.

Član 83.

Svaka ustanova treba da ima biblioteku koja je na raspolaganju svim kategorijama osuđenih osoba.

Biblioteka treba da bude snabdjevena širokim asortimanom knjiga za razonodu kao i naučnom literaturom, koju, u skladu sa mogućnostima, treba neprekidno dopunjavati.

Osuđenim osobama treba omogućiti da koriste svoje knjige za čitanje.

Ukoliko je moguće biblioteku treba organizovati u saradnji sa lokalnom bibliotekom.

Član 84.

U okviru slobodnog vremena u ustanovi organizuju se slobodne aktivnosti, (fizička kultura i razni oblici kulturno-prosvjetnog rada), kao dopunski oblik općeg, fizičkog i stručnog obrazovanja i radi sticanja pozitivnih navika za racionalno korištenje slobodnog vremena poslije puštanja na slobodu.

U cilju ostvarivanja aktivnosti iz stava 1. ovog člana, osuđene osobe mogu osnivati sportske, dramske, literarne, muzičke i druge sekcije i održavati priredbe i takmičenja.

3. Prava i pogodnosti

Član 85.

Osuđene osobe imaju pravo primati pismena od organa vlasti i drugih institucija i upućivati im podneske u svrhu zaštite svojih prava i zakonom zaštićenih interesa, bez ograničenja i kontrole.

Strani državljani mogu se obraćati i konzularnim organima svoje države ili države koja štiti njihove interese, ukoliko posebnim zakonom nije drugačije određeno.

Osoobe bez državljanstva i izbjeglice mogu se obraćati institucijama koje po pravilima međunarodnog prava štite interese tih osoba.

Član 86.

Osuđene osobe imaju pravo dopisivati se sa članovima svoje porodice bez ograničenja.

Član 87.

Osuđene osobe imaju pravo primati posjete članova u porodice, a po odobrenju ustanove mogu ih posjećivati i druge osobe, u skladu sa pravilnikom o kućnom redu ustanove.

Ako je osuđena osoba strani državljani, konzularni predstavnik njegove države ili države koja štiti interese njegove države, ima pravo, u granicama kućnog reda, posjećivati osuđenu osobu.

Pravo iz stava 2. ovog člana može se uskratiti samo ako se takvo pravo uskraćuje diplomatskim ili konzularnim predstavnicima Bosne i Hercegovine u državi čiji je državljani osuđena osoba, ako posebnim zakonom nije drugačije određeno.

Ako je osuđena osoba bez državljanstva ili izbjeglica, predstavnik međunarodne organizacije koja štiti interese osoba bez državljanstva, odnosno izbjeglica, ima pravo, u granicama kućnog reda, posjećivati te osuđene osobe.

Član 88.

Osuđene osobe imaju pravo primati od članova u porodice pošiljke sa rubljem, predmetima za ličnu upotrebu, štampu i knjige, te novac koji mogu trošiti, u skladu sa pravilnikom o kućnom redu ustanove.

Član 89.

Osuđenoj osobi može se odobriti vikend u skladu sa postignutim uspjehom u tretmanu, mogućnostima i potrebama ustanove i kada to dozvoljavaju sigurnosni uvjeti za osuđenog.

Član 90.

Osuđenoj osobi može se odobriti dopust do sedam dana tokom godine u slučaju smrti ili izuzetno teške bolesti člana u porodice.

Član 91.

Za dobro ponašanje, zalaganje na radu, kao i kad se ocijeni da bi to moglo pozitivno uticati na osuđene osobe, ustanova može osuđenim osobama davati i druge pogodnosti utvrđene pravilnikom o kućnom redu ustanove.

Član 92.

Osuđena osoba ima pravo pritu bi Federalalnom ministarstvu, odnosno odgovarajućem organu uprave kantonalne uprave, na rad sluzbenih osoba ustanove zbog povrede njenih prava.

4. Disciplinska odgovornost

Član 93.

Osuđene osobe disciplinski odgovaraju za ponašanja učinjena suprotno zakonu, pravilniku o kućnom redu i narednjima sluzbenih osoba ustanove.

Ponašanja iz odredbe stava 1. ovog člana, predstavljaju disciplinski prekršaj.

Disciplinski prekršaji mogu biti teški i laki.

Teški disciplinski prekršaji su:

- 1) odbijanje naredjenja sluzbenih osoba;
- 2) pružanje aktivnog ili pasivnog otpora sluzbenim osobama;
- 3) bjekstvo ili pripremanje bjekstva sa izdavanjem kazne ili pomaganje drugim osobama pri bjekstvu ili pripremanju bjekstva;

- 4) udaljšavanje iz ustanove ili sa radilišta bez odobrenja slu bene osobe;
- 5) u ivanje i unošenje u ustanovu alkohola i opojnih droga;
- 6) posjedovanje kod sebe nedozvoljenih predmeta;
- 7) neopravdano kašnjenje sa slobodnih izlazaka, odsustvovanja ili odmora;
- 8) medusobne svade i tuče;
- 9) izrada ma kakvih predmeta i obavljanje privatnih poslova za sebe ili drugog bez naloga slu bene osobe;
- 10) pjevanje, galama, dovikivanje iz sobe u sobu, odnosno kroz prozor ili po hodnicima, stvaranje nepotrebne gu ve prilikom postrojavanja, ulaska ili izlaska iz zgrade;
- 11) nepristojno ponašanje prema slu benim osobama;
- 12) izbjegavanje pozdravljanja slu benih osoba;
- 13) neuredno odr avanje prostorija za boravak, posteljine, odjeće i obuće;
- 14) pušenje na nedozvoljenom mjestu, bacanje otpadaka i čikova po hodnicima ili u krugu organa;
- 15) ula enje u spavaće sobe i druge prostorije u vrijeme kada je to zabranjeno;
- 16) medusobna preprodaja ili trampa bilo kakvih stvari, krađa, kockanje, igranje nedozvoljenih igara;
- 17) unošenje u ustanovu predmeta koje osuđene osobe ne smiju kod sebe imati;
- 18) sve druge radnje koje su zabranjene pravilnikom o kućnom redu, uputstvima i naredbama rukovodioca ustanove.

Laki disciplinski prekršaji uređuju se pravilnikom o kućnom redu ustanove.

Član 94.

Postupak za utvrđivanje disciplinske odgovornosti osuđene osobe mogu pokrenuti rukovodilac ustanove i rukovodioci organizacionih jedinica ustanove.

Osuđene osobe ne mogu biti skupno ka njene za učinjeni disciplinski prekršaj, niti mogu biti ka njene dva puta za istu radnju.

Član 95.

Ako osuđena osoba za vrijeme izdr avanja kazne zatvora učini u ustanovi novo krivično djelo za koje je propisana novčana kazna ili kazna zatvora do godinu dana, kaznit će se kaznom predviđenom za teški disciplinski prekršaj.

Član 96.

Za lahke disciplinske prekršaje mogu se izreći kazne:

- 1) ukor;
- 2) javni ukor.

Za teške disciplinske prekršaje mogu se izreći kazne:

- 1) novčana kazna;
- 2) upućivanje u samicu do 20 dana.

Novčana kazna mo e iznositi najviše 15% od prosječne mjesečne naknade za rad osuđenih osoba u prethodnom mjesecu u ustanovi.

Disciplinska kazna upućivanja u samicu mo e se izreći samo za disciplinske prekršaje iz stava 4. tač. 1. do 8. člana 93. ovog zakona.

Član 97.

Disciplinski postupak i izricanje disciplinskih kazni vrši komisija koju imenuje rukovodilac ustanove.

U postupku utvrđivanja odgovornosti osuđenoj osobi se mora omogućiti da iznese svoju odbranu.

Pri izricanju disciplinske kazne iz stava 2. člana 96. ovog zakona mo e se uvjetno odlo iti izvršenje disciplinske kazne za vrijeme do šest mjeseci.

Uvjetno odlaganje izvršenja disciplinske kazne opozvat će se ako uvjetno ka njena osoba u roku za koji je odlo eno izvršenje bude ponovo disciplinski ka njena.

Protiv rješenja komisije o izricanju disciplinske kazne osuđena osoba ima pravo albe rukovodiocu ustanove u roku od 15 dana od dana prijema rješenja.

Rješenje rukovodioca ustanove doneseno po albi je konačno i protiv njega se ne mo e voditi upravni spor.

Član 98.

Disciplinska kazna upućivanja u samicu ne mo e se primjenjivati ako se njenim izvršenjem ugro ava zdravlje osuđene osobe, o čemu pismeno mišljenje daje ljekar ustanove.

U toku izdr avanja disciplinske kazne upućivanja u samicu, osuđenoj osobi moraju biti osigurani odgovarajući higijenski i zdravstveni uvjeti.

Član 99.

Prema osuđenim osobama koje zbog svojih postupaka predstavljaju ozbiljnu opasnost za sigurnost osoba i imovine ustanove, mo e se odrediti mjera usamljenja u trajanju do jedne šestine izrečene kazne, s tim da usamljenje ne mo e neprekidno trajati du e od tri mjeseca.

Osuđena osoba će se dr ati za vrijeme trajanja mjere usamljenja odvojeno od ostalih osuđenih osoba.

Izvršenje mjere usamljenja prekinuće se ako se ljekarskim nalazom utvrdi da tjelesno i duševno stanje osuđene osobe ne dozvoljava dalje usamljenje.

Mjera usamljenja mo e se ukinuti i prije isteka vremena za koje je određena, ako se u toku njenog izvršenja utvrdi da su prestali razlozi zbog kojih je određena.

Za vrijeme izdr avanja kazne upućivanja u samicu i mjere usamljenja, osuđenu osobu svaki dan kontroliše ljekar ustanove.

Rješenje u slučaju iz stava 1. ovog člana donosi rukovodilac ustanove uz saglasnost Federalnog ministarstva, a rješenje iz st. 3. i 4. ovog člana donosi rukovodilac ustanove.

Protiv rješenja iz stava 1. ovoga člana osuđena osoba ima pravo albe federalnom ministru, u roku od 15 dana od dana prijema rješenja.

Rješenje iz stava 7. ovog člana donesenog po albi je konačno i protiv njega se ne mo e voditi upravni spor.

Pravilnik o uvjetima i načinu izdr avanja kazne upućivanja u samicu i mjere usamljenja, donosi federalni ministar.

5. Pravilnik o kućnom redu

Član 100.

Pravilnikom o kućnom redu ustanove bli e se uređuje organizacija i način ivota osuđenih osoba na izdr avanju kazne zatvora u ustanovama, a naročito: prijem, upoznavanje sa kućnim redom i drugim propisima; smještaj, ishrana i odijevanje; način korištenja zdravstvene zaštite i sprovođenje higijenskih mjera; način i uvjeti zadovoljšavanja vjerskih potreba; dopisivanje, prijem posjeta i pošiljki, vrsta i količina prehrambenih artikala koje mogu primiti; uvjeti i način raspolaganja novcem od naknada za rad, nagrada i od novčanih pošiljki; način korištenja neprekidnog odmora; odr avanja reda i discipline; postupak za izricanje disciplinskih kazni i mjere usamljenja; uvjeti i način izvršenja izrečenih disciplinskih kazni; vrste pogodnosti i uvjeti za sticanje i njihovo korištenje; ovlaštenja slu benih osoba u ustanovama za davanje pogodnosti; ograničenja na prijem pošiljki, posjeta i korištenje pogodnosti; način organizovanja kulturno-prosvjetnog, zabavnog i sportskog ivota, slobodne aktivnosti; način otpuštanja i pomoć prilikom otpuštanja sa izdr avanja kazne zatvora i druga pitanja koja mogu biti od značaja za uvjete i način izdr avanja kazne zatvora.

Pravilnik o kućnom redu ustanove donosi rukovodilac ustanove uz saglasnost federalnog ministra.

VI - IZVRŠENJE KAZNE MALOLJETNIČKOG ZATVORA

Član 101.

Odredbe ovog zakona o izvršenju kazne zatvora primjenjuju se i na izvršenje maloljetničkog zatvora, ako odredbama čl. 101. do 107. ovog zakona nije drukčije propisano.

Član 102.

Kaznu maloljetničkog zatvora osuđeni maloljetnici izdr avaju u posebnim ustanovama ili u posebnim odjeljenjima za maloljetnike u ustanovama, u kojima mogu ostati do navršene 23. godine ivota, a ako do tada ne budu izdr ali kaznu, uputit će se u ustanovu u kojoj punoljetne osobe izdr avaju kaznu zatvora.

Izuzetno od odredbi iz stava 1. ovog člana, u ustanovi za maloljetnike, odnosno u posebnom odjeljenju za maloljetnike ustanove, mo e ostati osoba koja je navršila 23. godine ivota, ako je to potrebno radi završetka njenog školovanja ili stručnog osposobljavanja, ali najdu e do navršene 25. godine ivota.

Osuđene maloljetne osobe moraju imati odvojene prostorije za boravak od ostalih osuđenih osoba, ako se nalaze u posebnom odjeljenju.

Član 103.

U ustanovi za osuđene maloljetnike, odnosno u ustanovi u kojoj se nalazi posebno odjeljenje za maloljetnike, postoji osnovna i srednja škola, u skladu sa propisima o osnovnoj školi i propisima o srednjoj školi ili se u suradnji sa odgovarajućom osnovnom, odnosno srednjom školom osnivaju odjeljenja osnovne, odnosno srednje škole za obrazovanje i odgoj osuđenih maloljetnih osoba.

Osuđena maloljetna osoba mo e izuzetno pod nadzorom odgajatelja, radi završetka započetog školovanja, pohađati školu izvan ustanove, ako to dozvoljavaju razlozi sigurnosti i tretmana.

Član 104.

U ustanovi osuđenim maloljetnicima osigurava se bavljenje fizičkom kulturom.

Član 105.

Osuđenim maloljetnicima ne mo e se ograničiti dopisivanje sa roditeljima i drugim bliskim srođnicima.

Član 106.

Osuđenom maloljetniku koji se dobro ponaša i zala e u učenju i radu rukovodilac ustanove mo e odobriti dopust radi posjećivanja roditelja i drugih bliskih srođnika.

Dopust se mo e odobriti dva puta u toku godine i mo e trajati svaki put do 20 dana.

Član 107.

Osuđenom maloljetniku mo e se izreći disciplinska kazna upućivanja u samicu najviše do pet dana.

Osuđenom maloljetniku koji pohađa školu omogućit će se da za vrijeme izdr avanja kazne samice redovito pohađa nastavu, čita stručnu literaturu i radi školsku zadaću.

Prema osuđenom maloljetniku ne mo e se primijeniti mjera usamljenja.

VII - UVJETNI OTPUST, OTPUŠTANJE OSUĐENIH OSOBA I POMOĆ NAKON IZDRŽANE KAZNE ZATVORA

1. Uvjetni otpust

Član 108.

O uvjetnom otpustu osuđenih osoba u skladu sa odredbama Krivičnog zakona Federacije odlučuje Komisija za uvjetni otpust.

O uvjetnom otpustu osuđenih osoba koje kaznu zatvora izdr avaju u ustanovama Federacije, odlučuje Komisija koju imenuje Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vlada Federacije).

Komisija za uvjetni otpust ima predsjednika i četiri člana i njihove zamjenike.

Komisija za uvjetni otpust imenuje se od predstavnika Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, Federalnog tu ilaštva, Federalnog ministarstva i drugih federalnih organa uprave u čiji djelokrug spadaju poslovi socijalne zaštite i odbrane.

Komisija za uvjetni otpust donosi poslovnik o svom radu.

Član 109.

O uvjetnom otpustu Komisija rješava na osnovu molbe osuđene osobe ili članova njegove u e porodice ili na prijedlog rukovodioca ustanove.

Molbe odnosno prijedlozi se dostavljaju Komisiji za uvjetni otpust preko ustanove.

Ustanova uz molbu dostavlja podatke o postignutom uspjehu u tretmanu osuđene osobe i druge podatke od značaja za odluku Komisije, kao i mišljenje o osnovanosti molbe.

Član 110.

Komisija za uvjetni otpust mo e donijeti jedno rješenje, ako rješava molbe za više osuđenih osoba.

Rješenje se dostavlja ustanovi, koja je du na, ako je rješenje pozitivno, pismeno obavijestiti osuđenu osobu i sud koji je uputio osuđenu osobu na izdr avanje kazne, a ako je rješenje negativno, samo osuđenu osobu.

Ako je podnosilac molbe član porodice, o ishodu ga obavještava Federalno ministarstvo.

Član 111.

Protiv odluke Komisije za uvjetni otpust ne mo e se izjaviti alba, niti pokrenuti upravni spor.

2. Otpuštanje osuđenih osoba

Član 112.

Osuđena osoba se otpušta iz ustanove onog dana kada joj istekne kazna ili onog dana kada joj počinje teći uvjetni otpust.

Ako posljednji dan izdr avanja kazne zatvora pada u neradni dan, osuđena osoba se otpušta posljednjeg radnog dana koji tom danu prethodi.

Izeuzetno od odredbe stava 2. ovog člana, kada je novčana kazna zamijenjena kaznom zatvora, otpuštanje osuđenih osoba iz ustanove vršit će se i u neradne dane.

Ustanova je du na da o otpuštanju osuđene osobe obavijesti sud u roku od osam dana.

Član 113.

Osuđena osoba koja se otpušta iz ustanove ima pravo na troškove prevoza do svog ranijeg prebivališta ili do mjesta prebivališta njegove u e porodice, a ako je stranac, do graničnog prijelaza.

Troškove prevoza snosi ustanova iz koje je osuđena osoba otpuštena.

Ako osuđena osoba koja se otpušta iz ustanove nema odjeću ili obuću, niti sredstava da ih nabavi, ustanova će mu ih dati bez naknade.

Ako je osuđena osoba u vrijeme kad se otpušta sa izdržavanja kazne teško bolesna i usljed toga nesposobna za putovanje, ustanova će je smjestiti u najbližu zdravstvenu ustanovu radi liječenja. Ako osuđena osoba nema sredstava da plati troškove liječenja, ove troškove za prvi mjesec snosi ustanova, a nakon toga općina u kojoj je osuđena osoba imala prebivalište u vrijeme upućivanja na izdržavanje kazne zatvora.

Član 114.

Prilikom otpuštanja iz ustanove uvjetno otpuštena osuđena osoba naznačit će mjesto u kome će boraviti za vrijeme trajanja uvjetnog otpusta. Po dolasku u ovo mjesto uvjetno otpuštena osuđena osoba je dužna da se prijavi organima iz člana 37. ovog zakona.

U slučaju promjene mjesta boravka uvjetno otpuštena osuđena osoba dužna je da o tome obavijesti organe iz stava 1. ovog člana.

Član 115.

Osuđenoj osobi, koja je izdržavala kaznu zatvora ili je puštena na uvjetni otpust izdaje se potvrda o izdržanoj kazni, odnosno uvjetnom otpuštanju.

Potvrdu iz stava 1. ovog člana izdaje rukovodilac ustanove.

Obrazac i sadržaj potvrde propisuje federalni ministar.

3. Pružanje pomoći osobi otpuštenoj sa izdržavanja kazne zatvora

Član 116.

Ako je osuđenoj osobi po izlasku na slobodu potrebna pomoć, ustanova će blagovremeno o tome obavijestiti organ uprave nadležan za poslove socijalne zaštite prema mjestu prebivališta osuđene osobe.

Član 117.

Nadležni organ za poslove socijalne zaštite pružava osuđenim osobama koje se otpuštaju sa izdržavanja kazne zatvora, u granicama mogućnosti, pomoć koja im je potrebna radi što lakšeg uključivanja u redovit život na slobodi i razvija kod njih osjećaj obaveze da se i sami angažiraju u rješavanju svojih problema.

Pomoć se sastoji naročito u privremenom smještaju i osiguranju ishrane, osiguranju nužnog liječenja, iznalaženju nove sredine u kojoj će osuđena osoba živjeti, u sređivanju porodičnih prilika, u pronalaganju zaposlenja i dovršenja započetog stručnog osposobljavanja i davanja novčane pomoći za podmirivanje namjena njihovih potreba.

Član 118.

Ustanova će omogućiti predstavnicima organa zdravstva i socijalne zaštite, službenicima za zapošljavanje radnika, kao i drugih zainteresovanih organizacija da posjećuju osuđene osobe radi upoznavanja njihovih ličnih i porodičnih problema i sudjelovanja u njihovom rješavanju, kao i radi organizovanja prihvata koji im je potreban nakon izlaska na slobodu.

VIII - USTANOVE ZA IZVRŠENJE KAZNE ZATVORA

1. Opća odredba

Član 119.

Za izvršenje kazne zatvora, u skladu sa ovim zakonom, osnivaju se ustanove za izvršenje kazne zatvora kao posebne federalne ustanove.

Ustanove iz stava 1. ovog člana su kazneno-popravnici zavodi koji se osnivaju i ukidaju ovim ili drugim posebnim federalnim zakonom.

Kazneno-popravnici zavodi nemaju svojstvo pravnog lica.

O pitanjima organizacije i načina rada ustanova iz stava 2. ovog člana, primjenjuju se propisi koji se odnose na federalne organe uprave, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

U kazneno-popravnim zavodima izvršavaju se sve kazne zatvora izrečene u krivičnom postupku.

2. Organizacija kazneno-popravnih zavoda

Član 120.

Kazneno-popravnici zavodi osnivaju se kao:

- 1) kazneno-popravnici zavodi za muške osobe,
- 2) kazneno-popravnici zavodi za maloljetnike,
- 3) kazneno-popravnici zavodi za žene,
- 4) kazneno-popravnici zavodi za maloljetnice,
- 5) kazneno-popravnici zavodi - bolnica.

U kazneno-popravnim zavodima iz tač. 1. i 3. stava 1. ovog člana mogu postojati posebna odjeljenja za izvršenje maloljetničkog zatvora i posebna odjeljenja za izvršenje odgojne mjere upućivanja u odgojno-popravnici zavod.

Član 121.

Prema stupnju osiguranja i ograničenja slobode kretanja osuđenih osoba, kao i primijenjenim mjerama postupanja prema tim osobama, kazneno-popravnici zavodi mogu biti zatvorenog, poluotvorenog i otvorenog tipa.

U kazneno-popravnim zavodima zatvorenog tipa mogu postojati odjeli poluotvorenog tipa, a u poluotvorenim kazneno-popravnim zavodima odjeli otvorenog tipa.

Član 122.

Unutrašnja organizacija kazneno-popravnog zavoda utvrđuje se Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji koji donosi rukovodilac zavoda uz saglasnost Vlade Federacije.

U kazneno-popravnim zavodima, po pravilu, postoje organizacijske jedinice koje se bave poslovima osiguranja, odgoja - tretmana, zdravstvene zaštite i zapošljavanja osuđenih osoba, kao i općim i zajedničkim poslovima.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji mogu se, u zavisnosti od potrebe i prirode poslova, formirati i druge organizacijske jedinice u skladu sa propisima o načelima za utvrđivanje unutrašnje organizacije federalnih organa uprave i federalnih ustanova.

3. Rukovođenje ustanovama i službenici ustanove

Član 123.

Kazneno-popravnim zavodima rukovodi direktor.

U kazneno-popravnim zavodima postoji zamjenik direktora koji zamjenjuje direktora u slučaju njegove odsutnosti i spriječenosti i pomaže direktoru u izvršavanju poslova iz njegove nadležnosti.

Direktora i zamjenika direktora kazneno-popravnog zavoda, bez konkursa, postavlja i razrješava Vlada Federacije, na prijedlog federalnog ministra.

Direktor i zamjenik direktora kazneno-popravnog zavoda postavljaju se na četiri godine i nakon isteka tog roka mogu biti ponovo postavljeni.

Za direktora i zamjenika direktora kazneno-popravnog zavoda može se postaviti osoba koja ima visoku školsku spremu i najmanje pet godina radnog iskustva nakon sticanja te spreme.

Direktor i zamjenik direktora kazneno-popravnog zavoda ne mogu biti iz istog konstitutivnog naroda.

Direktor kazneno-popravnog zavoda, organizuje rad zavoda, usklađuje rad organizacionih jedinica, nadzire pravilnost i zakonitost rada, predstavlja zavod i vrši druge poslove za koje je nadležan po zakonu i drugim propisima.

Direktor i zamjenik direktora kazneno-popravnog zavoda za svoj rad odgovaraju Vladi Federacije i federalnom ministru.

Član 124.

Direktoru kazneno-popravnog zavoda u rukovođenju pojedinim područjima rada poma u rukovodeći slu benici.

Rukovodeći slu benici u kazneno-popravnog zavodu mogu biti pomoćnici i savjetnici direktora.

Pomoćnike i savjetnike direktora kazneno-popravnog zavoda postavlja i razrješava direktor bez konkursa uz saglasnost federalnog ministra.

Radna mjesta rukovodećih slu benika iz ovog člana i poslove koje obavljaju utvrđuju se pravilnikom o unutarnjoj organizaciji kazneno-popravnog zavoda.

Član 125.

U cilju ostvarenja svrhe izvršenja kazne zatvora iz člana 10. ovog zakona, organizaciona jedinica ustanove nadle na za tretman osuđenih osoba programira i koordinira odgojni rad i ispituje ličnost osuđenika, izrađuje program tretmana za svaku osuđenu osobu, neposredno putem drugih organizacionih jedinica i stručnih instruktora prati rad i ponašanje osuđenih osoba u toku izdravanja kazne zatvora, prikuplja i objedinjuje podatke i zapa anja stručnih instruktora, nastavnika i drugih osoba koje neposredno rade sa osuđenim osobama, o vladanju i ponašanju osuđenih osoba, analizira i proučava postignute rezultate i uticaj preduzetih odgojnih mjera, te na osnovu postignutih rezultata preduzima potrebne mjere i unapređuje odgojni rad u ustanovi, primjenjujući savremene oblike i metode rada.

Na poslovima odgoja radi potreban broj odgajatelja s odgovarajućom visokom školskom spremom, tako da na jednog odgajatelja dolazi, po pravilu, do 50 osuđenih osoba.

U kazneno-popravnog zavodu postoji grupa stručnjaka za ispitivanje ličnosti i utvrđivanje programa tretmana osuđenih osoba (psiholog, pedagog, socijalni radnik, ljekar, dipl.pravnik i drugi stručnjaci).

Odgajatelji, psiholozi, pedagozi i socijalni radnici pola u stručni ispit pred komisijom koju imenuje federalni ministar.

Pravilnik o polaganju stručnog ispita osoba iz stava 4. ovog člana, donosi federalni ministar.

Član 126.

Rad osuđenih osoba u kazneno-popravnog zavodu organizuje se u privrednim jedinicama (pogonima, radionicama i ekonomijama).

Radnici na radu u privrednim jedinicama brinu se o organizovanju privrednih jedinica i njihovom poslovanju, organizuju stručnu obuku osuđenih osoba na radnim mjestima u privrednim jedinicama, te obavljaju i druge poslove utvrđene aktom o unutarnjoj organizaciji ustanove.

Radi stručnog osposobljavanja osuđenih osoba u ustanovama se osigurava potreban broj stručnih instruktora.

Član 127.

Radi pru anja ljekarske pomoći osuđenim osobama, u ustanovama se organizuje zdravstvena zaštita.

U kazneno-popravnog zavodu osigurava se, po potrebi, i psihijatrijska sluba za dijagnostiku i primjenu odgovarajućih mjera.

U kazneno-popravnog zavodu za ene postoje porodiljski odjel i prikladne prostorije za djecu.

Član 128.

Obavljanje upravnih, pravnih, finansijskih, kancelarijskih, kadrovskih i općih poslova vrše slu benici ustanove, u skladu sa pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji ustanove.

Član 129.

Osobe koje zasnivaju radni odnos u ustanovi na poslovima zatvorskog policajca - strara (u daljem tekstu: strar), pored uvjeta predviđenih za slu benike u federalnim organima uprave,

treba da ispunjavaju zdravstvene i psihofizičke uvjete propisane za policajce Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova - Federalnog ministarstva unutarnjih poslova.

Zdravstvene i psihofizičke sposobnosti kandidata iz stava 1. ovog člana ocjenjuje zdravstvena ustanova koju odredi federalni ministar.

Provjera zdravstvenih i psihofizičkih sposobnosti radnika ustanove koji obavljaju poslove osiguranja obavlja se jedanput godišnje.

Član 130.

Slu benici ustanova i Federalnog ministarstva, koji rade na poslovima kojim se vrši neposredan uticaj na osuđene osobe i strari, u pravima iz zdravstvenog, penzijskog i invalidskog osiguranja, kao i drugim pravima po osnovu rada - izjednačavaju se sa sudskom policijom i policijom Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova - Federalnog ministarstva unutarnjih poslova, u skladu sa federalnim zakonom.

Zbog posebnih uvjeta rada i prirode poslova i zadataka sredstva za plaće iz stava 1. ovog člana, osiguravaju se u uvećanom iznosu u odnosu na sredstva koja se osiguravaju za plaće drugih federalnih organa uprave.

Federalno ministarstvo vodi evidenciju o osobama iz stava 1. ovog člana i izdaje im uvjerenja o vremenu provedenom na tim poslovima.

Na kojim radnim mjestima osobama pripadaju prava iz stava 1. ovog člana, utvrđuje Vlada Federacije na prijedlog federalnog ministra.

Član 131.

Osoba iz stava 1. člana 130. ovog zakona, koja u vršenju ili povodom vršenja slu benog posla ili zadatka izgubiivot, sahranit će se o trošku ustanove, odnosno ministarstva, u mjestu koje odredi njegova porodica.

Porodici koju je poginula osoba izdravala pripada jednokratna novčana pomoć u visini plaće koju je ostvarila posljednjih šest mjeseci prije nastanka smrti.

4. Odgovornost slu benika za povrede slu benosti

Član 132.

Slu benici ustanove odgovaraju za povredu slu benosti.

Slu benici ustanove disciplinski odgovaraju za povrede slu benosti utvrđene ovim i drugim zakonom, drugim propisom i pravilnikom o unutarnjoj organizaciji ustanove.

Povrede slu benosti mogu biti lake i teške.

Kao te a povreda slu benosti smatra se naročito:

- 1) zloupotreba slu benog položaja i prekoračenja slu benog ovlaštenja;
- 2) povreda obaveze čuvanja slu bene tajne;
- 3) nesavjesno vršenje slu bene;
- 4) neopravdan izostanak sa rada u neprekidnom trajanju du em od tri dana;
- 5) nepoduzimanje ili nedovoljno poduzimanje propisanih mjera usljed čega su nastale ili su mogle nastati štetne posljedice;
- 6) svaka radnja ili propuštanje radnje kojom se onemogućava ili ote avava pravilno i brzo funkcionisanje ustanove;
- 7) odbijanje izvršenja slu benog zadatka;
- 8) svaki odnos sa osuđenom osobom koji je izvan propisanih zadataka i naređenja rukovodioca ustanove i koji ne doprinosi normalnoj primjeni izvršenja kazne zatvora niti je vezan sa odgojem osuđenih osoba;
- 9) nepristojno ponašanje u ustanovi ili van nje koje nanosi očiglednu štetu i ugledu ustanove;
- 10) povreda propisa o osiguranju od opasnosti od požara, eksplozije ili drugih elementarnih nepogoda;

- 11) nemaran odnos prema povjerenoj imovini, uniformi, naoružanju i opremi;
- 12) dolazak na rad u napitnom stanju ili upotreba alkohola ili drugog narkotičkog sredstva koje smanjuje sposobnost za obavljanje službenih zadataka;
- 13) neovlaštena posluga opreme i sredstava povjerenih za izvršenje službenih zadataka;
- 14) nedostavljanje ili neblagovremeno dostavljanje izvještaja, isprava i podataka na zahtjev ovlaštenih organa ili organizacija;
- 15) učestalo ponavljanje lakših povreda radnih obaveza i discipline, izvršenje radnje koja po krivičnom zakonu predstavlja krivično djelo protiv službene dužnosti ili drugo krivično djelo kojim se nanosi šteta ugledu ustanove.

Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji ustanove propisuju se lake povrede službene dužnosti.

Član 133.

Odredbe Zakona o radnim odnosima i plaćama službenika organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 13/98), shodno se primjenjuju na službenike ustanova, osim u pitanjima koja su ovim zakonom drukčije uređena.

5. Posebne odredbe o službenim osiguranjima

a) Zatvorska policija - stražar

Član 134.

Službeno osiguranje u ustanovama vrši zatvorska policija - stražar (u daljem tekstu: stražar).

Stražar osigurava ustanove, radilišta i prostorije u kojima se nalaze, borave i rade osobe lišene slobode, čuvaju te osobe u ustanovama i izvan njih, održavaju unutrašnji red i disciplinu među osobama lišenim slobode, sprovode te osobe i vrše druge poslove određene zakonom, propisima donesenim na osnovu zakona i općim aktima ustanove.

U kazneno-popravnim zavodima vrši se unutrašnje osiguranje vršene stražarske dužnosti.

Član 135.

Stražari su dužni vršiti poslove i zadatke i u slučaju kad je izvršenje tih poslova i zadataka skopčano sa opasnošću po njihov život.

Član 136.

Stražari su naoružani i uniformisani.

Stražari imaju pravo na besplatnu uniformu, opremu za vršenje poslova osiguranja i naoružanje.

Stražari imaju posebnu službenu legitimaciju koja im služi za dokazivanje njihove službene funkcije i prava nošenja i upotrebe oružja.

Službenu legitimaciju imaju direktori i zamjenici direktora kazneno-popravnih zavoda.

Sadržaj i obrazac službene legitimacije iz st. 3. i 4. ovog člana propisuje federalni ministar.

Član 137.

Osoba koja se prima na rad u službeno osiguranje kao pripravnik, pored uvjeta iz člana 129. ovog zakona za prijem na rad, mora da ispunjava i sljedeće posebne uvjete:

- 1) da je regulisao vojnu obvezu;
- 2) da nije stariji od 25 godina;
- 3) da je završio školu koja daje srednje obrazovanje.

Član 138.

Osoba koja se prvi put prima u službeno osiguranje prima se kao pripravnik stražar.

Pripravnički staž traje šest mjeseci.

Za stručno obrazovanje pripravnika stražara organizuje se praktična obuka putem kurseva, seminara i drugih oblika obrazovanja.

Za vrijeme pripravničkog staža, pripravnik stražar se kroz praktičan rad u ustanovi na odgovarajućim poslovima i zadacima, uz stručnu pomoć i pod stručnim nadzorom, osposobljava za samostalno vršenje poslova i zadataka stražara.

Pripravnik je dužan da u roku od tri mjeseca po isteku pripravničkog staža pristupi polaganju stručnog ispita za zvanje stražar.

Stručni ispit iz stava 5. ovog člana polaže se pred komisijom koju imenuje federalni ministar.

Član 139.

Pripravnik stražar koji sa uspjehom ne završi praktičnu obuku neće pristupiti polaganju stručnog ispita.

Pripravniku stražaru iz stava 1. ovog člana, kao i pripravniku stražaru koji nakon završene praktične obuke ne položi stručni ispit, prestaje rad u ustanovi.

Pripravnik stražar koji položi stručni ispit, raspoređuje se na poslove i zadatke stražara.

Član 140.

Izuzetno za stražara može se bez svojstva pripravnika primiti osoba koja je radila kao sudski policajac, s tim da je dužan položiti stručni ispit iz dopunskih predmeta za zvanje stražara u roku od šest mjeseci od dana stupanja na rad.

Ispit iz stava 1. ovog člana polaže se pred komisijom iz stava 6. člana 138. ovog zakona, po programu koji utvrdi federalni ministar.

Osobi koja ne položi stručni ispit iz dopunskih predmeta u roku iz stava 1. ovog člana, prestaje rad u ustanovi.

Član 141.

Oznaku i značku, uniformu, boju i oznake vozila, službeno zvanje, oznake zvanja i uvjete za sticanje službenih zvanja stražara, utvrđuje Vlada Federacije na prijedlog federalnog ministra.

Propise o načinu vršenja službene osiguranja, naoružanju i opremi, njihovim rokovima trajanja i naknadi kad se upropaste, organizaciji praktične obuke, načinu i programu polaganja stručnih ispita, donosi federalni ministar.

Član 142.

Za stručno obrazovanje stražara i drugih službenika koji rade na poslovima izvršenja kazne zatvora federalno ministarstvo može organizovati tečajevе, seminare, savjetovanja i druge oblike stručnog usavršavanja.

Federalno ministarstvo može odlučiti da se stručno osposobljavanje i usavršavanje pripadnika stražarske i određenih službenika koji rade na poslovima izvršenja kazne zatvora obavlja po posebnom programu u odgovarajućoj školi.

Član 143.

Kada to interesi službene zahtijevaju, federalni ministar može stražara privremeno uputiti na rad iz jedne u drugu ustanovu u trajanju do šest mjeseci u jednoj kalendarskoj godini.

Uz pristanak stražara iz stava 1. ovog člana, ovaj rad može trajati i duže od šest mjeseci.

Stražar koji je, u smislu st. 1. i 2. ovog člana, privremeno upućen na rad u drugu ustanovu pripadaju dnevnice u visini određenoj općim aktom ustanove u kojoj je pripadnik stražar zaposlen, ako je na rad upućen do 30 dana, a ako je upućen na rad preko 30 dana pripada mu naknada za odvojeni život.

Stražaru koji je, u smislu st. 1. i 2. ovog člana upućen na rad ne može imati manju plaću od prosječne plaće koju je ostvario u posljednja tri mjeseca prije upućivanja.

Troškovi nastali u vezi sa privremenim upućivanjem na rad u drugu ustanovu padaju na teret ustanove u koju se vrši premještanje.

b) Upotreba sredstava prinude i druga ovlaštenja slu benih osoba

Član 144.

Sredstva prinude strari mogu upotrijebiti samo kada je to neophodno da se spriječi bjekstvo, fizički napad na osoblje ili osuđene osobe, nanošenje povrede drugoj osobi, otpor osuđene osobe prema zakonitom postupanju slu bene osobe, samopovrijeđivanje ili prouzrokovanje materijalne štete od strane osuđenih osoba.

Član 145.

Pri vršenju slu benih poslova iz člana 144. ovog zakona, strari mogu upotrijebiti vatreno oru je samo ako drugačije ne mogu:

- 1) da zaštite ivot ljudi;
- 2) da odbiju neposredni napad kojim se ugrozava njihov ivot ili ivot slu benih osoba;
- 3) da odbiju napad na objekat koji osiguravaju;
- 4) da spriječe bjekstvo osuđene osobe iz ustanove za izvršenje kazne zatvora zatvorenog tipa ili iz posebnog odjeljenja zatvorenog tipa;
- 5) da spriječe bjekstvo osuđene osobe koju sprovode ili osiguravaju.

U slučajevima iz stava 1. ovog člana, strari mogu upotrijebiti vatreno oru je samo ako upotrebom fizičke snage, gumene palice ili drugih sredstava prinude predviđenih propisima ne mogu osigurati izvršenje slu benog zadatka.

Strari koji vrše slu bu u prisustvu rukovodioca strae, mogu upotrijebiti vatreno oru je samo po njegovom naređenju ili naređenju osobe koja ga zamjenjuje.

Naređenje za upotrebu oru ja, rukovodilac strae, odnosno njegov zamjenik, mo e izdati samo u slučajevima iz stava 1. ovog člana.

Rukovodilac ustanove ima ovlaštenje da naredi upotrebu vatrenog oru ja kada ocijeni da je nastupio jedan od razloga iz stava 1. ovog člana.

Član 146.

Pri neposrednom bjekstvu osuđene osobe iz ustanove ili koja je prilikom sprovođenja pobjegla i sklonila se u stan, odnosno drugu prostoriju, strar mo e ući bez naredbe za pretres u stan ili druge prostorije i vršiti pretres radi pronaljenja i hvatanja ove osobe.

U slučaju ulaska u stan, odnosno drugu prostoriju, neće se sastavljati zapisnik, nego će se korisniku, odnosno vlasniku stana ili prostorije odmah izdati potvrda u kojoj će se naznačiti razlog ulaska u stan odnosno druge prostorije.

Ako je izvršeno pretresanje stana, odnosno prostorija, sastavit će se zapisnik.

Pretresanje se mo e izvršiti i bez prisustva svjedoka, ako nije moguće osigurati njihovo prisustvo.

Radi hvatanja odbjgle osuđene osobe koju neposredno goni kao i radi prevo enja u najbli u zdravstvenu ustanovu osobe koja je ranjena prilikom upotrebe vatrenog oru ja, pripadnik strae ima pravo da se poslu i saobraćajnim sredstvima i sredstvima veze do kojih mo e da dođe, ako to ne mo e izvršiti na drugi način.

O upotrebi saobraćajnog sredstva i sredstva veze izdaje se potvrda vlasniku saobraćajnog sredstva ili sredstava veze nadoknade troškova od ustanove.

Član 147.

O svakoj upotrebi sredstava prinude, (fizička snaga, gumena palica, šmrkovi i hemijska sredstva), i vatrenog oru ja prema osuđenim osobama, rukovodilac ustanove du an je odmah izvjestiti Federalno ministarstvo.

Član 148.

Ako su sredstva prinude upotrijebljena u granicama ovlaštenja iz člana 144. ovog zakona, a vatreno oru je u granicama ovlaštenja iz člana 145. ovog zakona, isključena je disciplinska i krivična odgovornost strara koji je takvo sredstvo upotrijebio.

Federalni ministar donosi bli e propise o upotrebi vatrenog oru ja i drugih sredstava prinude, sadr aju zapisnika o pretresu stana i drugih prostorija, potvrde o ulasku u stan i druge prostorije i potvrde o upotrebi saobraćajnog sredstva i sredstva veze.

Član 149.

Ako se protiv strara ili rukovodioca ustanove vodi krivični postupak zbog upotrebe sredstava prinude, vatrenog oru ja, ili drugih radnji pri vršenju slu benog posla, ustanova će mu osigurati pravnu pomoć u vezi sa vođenjem postupka.

Član 150.

Osobe koje na zahtjev osoba iz st. 3. i 4. člana 136. ovog zakona pru e pomoć u savlađivanju ili hvatanju osuđene osobe, koje pru aju otpor, koje su se pobunile ili koje su pobjegle, pa tim povodom budu povrijeđene, razbole se ili trajnije ostanu van radnog odnosa, imaju sva prava iz zdravstvenog, penzijskog i invalidskog osiguranja kao i osobe u stalnom radnom odnosu.

Ako osoba iz stava 1. ovog člana, prilikom pru anja pomoći izgubi ivot, sahranit će se na trošak ustanove čijem je radniku pru ila pomoć u mjestu koje odredi njegova porodica.

U slučaju iz stava 2. ovog člana, porodici ili osobi koju je izdr avala poginula osoba pripada jednokratna pomoć, koja ne mo e biti manja od šest prosječnih plaća ostvarenih u ustanovi u posljednja tri mjeseca.

Ako se protiv osobe koja je pru ila pomoć iz stava 1. ovog člana povede krivični postupak, osigurat će mu se pravna pomoć.

Za ostvarivanje prava iz ovog člana koristit će se sredstva predviđena u članu 156. ovog zakona.

6. Čuvanje slu bene tajne

Član 151.

Slu benici i namještenici ustanove su du ni čuvati slu benu tajnu.

Obaveza čuvanja slu bene tajne traje i po prestanku radnog odnosa u ustanovi za izvršenje kazne zatvora.

Kao slu bene tajne, u smislu ovog zakona, smatraju se:

- 1) podaci i dokumenti do kojih je slu benik i namještenik došao u vršenju ili povodom vršenja slu benih poslova, odnosno radnih zadataka koji su zakonom, odnosno propisom donesenim na osnovu zakona i općeg akta, predviđeni kao slu bena tajna;
- 2) podaci, dokumenti, mjere i radnje do kojih je slu benik i namještenik došao u vršenju ili povodom vršenja slu benih poslova, odnosno radnih zadataka, a čijim saopštavanjem ili odavanjem na drugi način neovlaštenoj osobi bi se mogao osujetiti ili ote ati rad ustanove, ili bi to bilo štetno po interes ustanove, ili opravdan interes pojedinca ili pravne osobe;
- 3) podaci i dokumenti koji se po propisima o upravi smatraju slu benom tajnom.

Rukovodilac ustanove bli e određuje što se smatra slu benom tajnom, način čuvanja slu bene tajne i oslobodenje od obaveze čuvanja slu bene tajne.

7. Nadzor nad radom ustanova**Član 152.**

U cilju osiguranja jedinstvenog sistema izvršenja kazne zatvora, prenošenja pozitivnih iskustava, analiziranja i proučavanja rada pojedinih organizacionih jedinica i pružanja stručne pomoći tim jedinicama, Federalno ministarstvo vrši nadzor nad radom ustanova.

Nadzor nad izvršenjem kazne zatvora obuhvata naročito: zakonito i pravilno postupanje sa osuđenim osobama, nadzor nad organizovanjem i radom ustanova, način odgoja osuđenih osoba, stanje sigurnosti i samozaštite, funkcionisanje službe osiguranja, privredno poslovanje, način sprovođenja zdravstveno-higijenskih mjera, ishranu i odjevanje osuđenih osoba, kao i uvjete iz čl. 38. do 41. ovog zakona.

Nadzor iz stava 2. ovog člana vrši Federalno ministarstvo preko ovlaštenih radnika (u daljem tekstu: inspektor).

U vršenju inspeksijskog nadzora inspektori iz stava 3. ovog člana, imaju prava i dužnosti i odgovornosti koje po zakonu imaju inspektori federalnih organa uprave, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Član 153.

O izvršenom inspeksijskom pregledu sastavlja se pismeni izvještaj u koji se unose naročito inspeksijski nalazi i naređuju mjere i rokovi za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, kao i mjere za unapređenje rada ustanove.

Izvještaj se dostavlja rukovodiocu ustanove.

Ustanova je dužna da postupi po naredenim mjerama.

Na naloženje mjere ustanova ima pravo žalbe federalnom ministru u roku od osam dana od dana prijema izvještaja.

Član 154.

Ustanova je dužna da Federalnom ministarstvu omogući uvid u sve predmete koji se odnose na sprovođenje zakona i drugih propisa i da o tome daju potpune podatke i obavještenje.

Ustanova je dužna za svaku godinu podnijeti izvještaj o svom radu organu iz stava 1. ovog člana, kao i periodične i druge statističke izvještaje.

Član 155.

Kad je to u javnom interesu ili kad to nađe za potrebno, radi upoznavanja javnosti, Federalno ministarstvo može davati informacije o pojedinim pitanjima u vezi s izdržavanjem kazne zatvora predstavnicima štampe i drugih sredstava javnog informisanja.

Davanja obavještenja i podataka uskratit će se kad se radi o dr avnoj ili službenoj tajni, kad bi to bilo nepoželjno zbog sigurnosti ili održavanja reda u ustanovi ili ako bi to štetilo ostvarivanju svrhe izvršenja kazne zatvora.

Podatke i obavještenja o radu i stanju u ustanovi kao i drugim pitanjima u oblasti izvršenja kazne zatvora daju organi iz stava 1. ovog člana.

8. Sredstva za rad kazneno-popravnih zavoda**Član 156.**

Sredstva za rad kazneno-popravnih zavoda, osiguravaju se u Budžetu Federacije, u skladu sa Zakonom o Budžetu Federacije.

IX - PRIVREDNE JEDINICE KAZNENO-POPRAVNIH ZAVODA**Član 157.**

Radi ostvarivanja svrhe izvršenja kazne zatvora i svrhe rada, određenih ovim zakonom u kazneno-popravnim zavodima postoje privredna jedinica koja u svom sastavu može imati pogone, radionice, ekonomije i druge slične organizacione jedinice.

Član 158.

Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji kazneno-popravnog zavoda, uređuje se postojanje privredne jedinice i utvrđuje naziv, sjedište, djelatnost, način osiguranja sredstava, prava i obaveze osnivača i druge odredbe potrebne za osnivanje i rad privredne jedinice.

Osnivanje privredne jedinice kazneno-popravnog zavoda upisuje se u registar preduzeća (društava) kod nadležnog suda, u skladu sa federalnim propisom.

U sporovima koji nastaju iz poslovanja privredne jedinice, privrednu jedinicu zastupa Federalno pravobranilaštvo.

Član 159.

Ako se iz prihoda ostvarenih poslovanjem privredne jedinice ne mogu izmiriti obaveze nastale zbog obavljanja funkcije privredne jedinice, izmirenje tih obaveza vršit će se iz Budžeta Federacije.

Član 160.

Program rekonstrukcije i modernizacije, kao i investicionih ulaganja radi proširenja djelatnosti privredne jedinice, donosi direktor ustanove uz saglasnost Vlade Federacije.

Član 161.

Privredna jedinica može kod banaka koristiti zajmove i kredite pod uvjetima koji važe za preduzeće.

Član 162.

Privredne jedinice kazneno-popravnih zavoda ne plaćaju:

- 1) porez na dobit preduzeća,
- 2) doprinos za gradsko zemljište,
- 3) vodni doprinos,
- 4) druge obaveze za koje je to posebnim zakonom određeno.

Na ukalkulisanu vrijednost rada osuđenih osoba ne plaćaju se nikakvi doprinosi i porezi.

Naknade za rad iz člana 72. ovog zakona smatraju se troškovima poslovanja.

Član 163.

Privredna jedinica dužna je obračunavati porez na dobit iz stava 1. člana 162. ovog zakona i uplatiti u Fond za razvoj ustanova (u daljem tekstu: Fond) koji se vodi na posebnom računu Federalnog ministarstva.

Sredstva iz stava 1. ovog člana koriste se za investicije u privrednim jedinicama; izgradnju, dogradnju, adaptaciju i opremanje objekata za osuđene osobe; učešće u izgradnji objekata za izvršenje kaznenih sankcija; obezbjeđenje sredstava privrednim jedinicama u smislu člana 159. ovog zakona; finansiranje izdržavanja kazni zatvora osuđenih osoba; rješavanje stambenih pitanja, kao i druge potrebe u oblasti izvršenja kazne zatvora.

O utrošku sredstava Fonda iz stava 1. ovog člana odlučuje rješenjem federalni ministar.

Član 164.

Privredna jedinica može stupati u poslovno-tehničku saradnju sa preduzećima i drugim pravnim osobama, vodeći računa o ciljevima utvrđenim ovim zakonom.

Član 165.

Privredna jedinica kazneno-popravnog zavoda dužna je voditi posebno računovodstvo po propisima o računovodstvu.

Finansijsko poslovanje privredna jedinica vrši preko posebnog računa kod Zavoda za platni promet.

Član 166.

Odredbe ovog zakona o poslovanju privrednih jedinica ne odnose se na usluge djelatnosti koje kazneno-popravni zavod obavlja u vlastitoj režiji za svoje potrebe.

Prihodi i rashodi u vezi sa djelatnosti iz stava 1. ovog člana predviđaju se finansijskim planom i predračunom kazneno-po-pravnog zavoda.

X - IZVRŠENJE MJERA SIGURNOSTI

1. Obavezno psihijatrijsko liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi

Član 167.

Mjera sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi izvršava se u posebnoj zdravstvenoj ustanovi osnovanoj samo za tu svrhu ili u posebnom odjeljenju zdravstvene ustanove (u daljem tekstu: posebno odjeljenje).

Član 168.

Posebna zdravstvena ustanova iz člana 167. ovog zakona osniva se i ukida federalnim zakonom.

Federalno ministarstvo zdravstva odlučuje u kojim zdravstvenim ustanovama se osnivaju odjeljenja za izvršenje mjera sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi.

Član 169.

Izuzetno od odredbe člana 167. ovog zakona, mjera sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi može se izvršavati u posebnom odjeljenju u kazneno-popravnom zavodu (u daljem tekstu: posebno odjeljenje zavoda).

Član 170.

Upućivanje osoba na izvršenje mjere sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi vrši sud iz člana 22. ovog zakona.

Član 171.

Prema osobama koje su upućene u zdravstvenu ustanovu radi obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja mogu se primijeniti samo ona ograničenja kretanja i dodira sa ostalim osobama koja su neophodna radi njihovog čuvanja i liječenja ili radi održavanja kućnog reda i discipline u zdravstvenoj ustanovi ili u posebnom odjeljenju.

Kućni red iz stava 1. ovog člana donosi rukovodilac zdravstvene ustanove uz saglasnost organa nadležnih za vršenje nadzora iz člana 176. ovog zakona.

Član 172.

Zdravstvena ustanova u koju je upućena osoba radi obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi dužna je da najmanje jedanput godišnje obavještava o zdravstvenom stanju te osobe sud koji je izrekao mjeru.

Kad se završi liječenje osobe upućene u zdravstvenu ustanovu radi izvršenja mjera sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi, zdravstvena ustanova obavijestiti će o tome sud koji je izrekao mjeru sigurnosti, a može predložiti uvjetni otpust osobi kojoj još nije istekla kazna zatvora u skladu sa odredbama Krivičnog zakona Federacije.

Ako sud utvrdi da je dalje zadržavanje osobe prema kojoj se izvršava mjera sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi nepotrebno, donijet će odluku o prestanku mjere, a zdravstvena ustanova nakon prijema odluke otpustiti će odmah osobu koja je bila smještena u zdravstvenu ustanovu, a ako se radi o osobi iz člana 64. Krivičnog zakona Federacije kome još nije istekla kazna, sudska policija na zahtjev suda, sprovesti će osuđenu osobu na izvršenje kazne u odgovarajuću ustanovu.

Član 173.

Osobu kojoj je izrečena mjera sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi sprovodi u zdravstvenu ustanovu sudska policija.

Nalog za sprovođenje osobe iz stava 1. ovog člana, izdaje sud koji je izrekao mjeru sigurnosti.

Član 174.

Osoba prema kojoj je izrečena mjera sigurnosti iz člana 173. ovog zakona, može ostati u pritvoru ili na slobodi najduže mjesec dana od dana pravosnažnosti sudske odluke.

Ako sud odluči da osobu prema kojoj je izrečena mjera sigurnosti ostavi u pritvoru, u smislu odredbe stava 1. ovog člana, dužan je donijeti posebno rješenje, po prethodno pribavljnom mišljenju ljekara psihijatra.

Zdravstvena ustanova iz čl. 167. i 169. ovog zakona dužna je primiti upućenu osobu i sprovoditi prema njoj mjere određene čl. 167. do 174. ovog zakona.

Član 175.

Spoljno osiguranje zdravstvene ustanove ili posebnog odjeljenja zavoda za izvršenje mjere sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi vrše, po potrebi, čuvari te ustanove.

Odredbe ovog zakona o strahu i shodno se primjenjuju i na čuvare koji vrše osiguranje iz stava 1. ovog člana.

Član 176.

Nadzor u pogledu izvršenja mjera sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi, kao i posebnog odjeljenja zavoda, vrši Federalno ministarstvo zdravstva.

Nadzor u pogledu zakonitog i pravilnog postupanja prema osobama iz stava 1. ovog člana vrši sud koji je izrekao mjeru i sud na čijem području se nalazi posebna zdravstvena ustanova, odnosno posebno odjeljenje, u kome se izvršava mjera sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi.

Član 177.

Troškovi sporovođenja i izvršenja mjere sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi obezbjeđuju se u Budžetu Federacije.

Član 178.

Bliže propise o izvršenju mjere sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi i posebnom odjeljenju zavoda, donijet će Federalno ministarstvo zdravstva.

2. Obavezno psihijatrijsko liječenje na slobodi

Član 179.

Mjera sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja na slobodi izvršava se u psihijatrijskim zdravstvenim ustanovama.

U kojoj će se zdravstvenoj ustanovi izvršavati mjera sigurnosti iz stava 1. ovog člana, određuje Federalno ministarstvo zdravstva.

Član 180.

Sud iz člana 22. ovog zakona dužan je u roku od osam dana od dana pravosnažnosti presude, kojom je izrečena mjera obaveznog psihijatrijskog liječenja na slobodi, tu osobu uputiti u zdravstvenu ustanovu.

Sud će istovremeno prepisati pravosnažnu sudske odluke dostaviti i organu uprave nadležnom za poslove socijalne zaštite, (u daljem tekstu: organ socijalnog staranja), prema mjestu prebivališta, odnosno boravišta te osobe.

Član 181.

Zdravstvena ustanova u koju je upućena osoba radi obaveznog psihijatrijskog liječenja na slobodi dužna je primiti tu osobu i svakih šest mjeseci obavještavati o stanju zdravlja te osobe sud koji je izrekao ovu mjeru.

Kada se završi liječenje osobe iz stava 1. ovog člana, zdravstvena ustanova obavijestit će o tome sud koji je izrekao mjeru sigurnosti.

Član 182.

Troškovi izvršenja mjere sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja na slobodi osiguravaju se u Bud etu Federacije.

3. Obavezno liječenje narkomana i alkoholičara

Član 183.

Mjera sigurnosti obaveznog liječenja narkomana i alkoholičara, izrečena uz bezuvjetnu kaznu zatvora, izvršava se u kazneno-popravnim zavodu u kojem postoje uvjeti za takvo liječenje ili zdravstvenoj ustanovi iz člana 167. ovog zakona. Po završenom liječenju, osuđena osoba kojoj još kazna traje upućuje se na izdr avanje ostatka kazne zatvora u ustanovu prema rasporedu upućivanja.

Ako do isteka kazne zatvora nije dovršeno obavezno liječenje osuđene osobe iz stava 1. ovog člana, ustanova iz koje se otpušta takva osoba obavijestit će o tome sud koji je mjeru izrekao, zdravstvenu ustanovu iz stava 3. ovog člana i organ socijalnog staranja mjesta prebivališta otpuštene osobe, kako bi se organizovao njen prihvata radi nastavka liječenja na slobodi.

Mjera sigurnosti obaveznog liječenja narkomana i alkoholičara, izrečena uz uvjetnu osudu, izvršava se u zdravstvenoj ustanovi koju odredi Federalno ministarstvo zdravstva.

U slučaju opozivanja uvjetne osude, izvršenje mjere sigurnosti obaveznog liječenja narkomana i alkoholičara sprovede se, odnosno nastavit će se, po odredbama st. 1. i 2. ovog člana.

Član 184.

Osoba prema kojoj je, uz kaznu zatvora, izrečena mjera sigurnosti obaveznog liječenja narkomana i alkoholičara upućuje se u ustanovu u kojoj se izvršava ova mjera.

Upućivanje radi izvršenja mjere iz stava 1. ovog člana, vrši sud iz člana 22. ovog zakona, a ako se osuđena osoba nalazi u pritvoru, upućivanje vrši nadle ni sud na čijem se području osuđena osoba nalazi u pritvoru.

Nadzor nad izvršenjem mjere iz stava 1. ovog člana vrši Federalno ministarstvo.

Član 185.

Ako je mjera sigurnosti obaveznog liječenja narkomana i alkoholičara izrečena uz uvjetnu osudu, sud upućuje učinioca krivičnog djela u određenu zdravstvenu ustanovu u kojoj će se sprovesti bolničko ili ambulantno liječenje.

Ako se učinilac ne javi određenoj zdravstvenoj ustanovi na liječenje ili samovoljno napusti započeto bolničko ili ambulantno liječenje, ili odbije da se podvrgne ili izbjegava to liječenje nepridr avanjem određene terapije, zdravstvena ustanova obavijestit će o tome sud.

Zdravstvena ustanova obavještava o uspjehu liječenja sud koji je učinioca krivičnog djela uputio, kao i sud koji je izrekao mjeru sigurnosti iz stava 1. ovog člana.

Član 186.

Troškove obaveznog liječenja narkomana i alkoholičara u kazneno-popravnim zavodu snosi ta ustanova.

Troškove obaveznog liječenja narkomana i alkoholičara u zdravstvenoj ustanovi, za osobe koje su zdravstveno osigurane, snosi nadle ni zavod zdravstvenog osiguranja.

Troškovi obaveznog liječenja za osobe koje nisu zdravstveno osigurane, kao i dio troškova koje po posebnim propisima snosi sam osiguranik, padaju na teret Bud eta Federacije.

Član 187.

Ovlašćuje se federalni ministar da, uz pribavljeno mišljenje Federalnog ministarstva zdravstva, po potrebi, donese bli e pro-

pise za izvršenje mjere sigurnosti obaveznog liječenja narkomana i alkoholičara kada se ta mjera izvršava u kazneno-popravnim zavodima, a Federalno ministarstvo zdravstva kada se ta mjera izvršava u zdravstvenim ustanovama.

4. Protjerivanje stranca iz Federacije

Član 188.

Sud koji je donio presudu kojom je strancu izrečena mjera sigurnosti protjerivanja stranca iz Federacije, obavještava o tome nadle ni organ za unutrašnje poslove na čijem području osuđeni ima prebivalište, odnosno boravište.

Ako je takvom strancu izrečena i kazna zatvora, kad kazna istekne ili bude oprostena ili osuđena strana osoba bude puštena na uvjetni otpust, ustanova će o tome obavijestiti organ za unutrašnje poslove na čijem području se nalazi ta ustanova.

Strancu kome je izrečena mjera sigurnosti protjerivanja iz zemlje, organ za unutrašnje poslove koji izvršava ovu mjeru sigurnosti odredit će primjeren rok do koga treba da napusti teritoriju Federacije.

Ako stranac koji je dr avljanin susjedne dr ave ne napusti teritoriju Federacije u određenom roku, sprovede će se do granice i predati pograničnim organima susjedne dr ave.

Stranac koji nije dr avljanin susjedne dr ave ili je osoba bez dr avljanstva, uputit će se na boravak u određeno mjesto do napuštanja teritorije Federacije.

Stranac ne smije napustiti mjesto iz stava 5. ovog člana, bez odobrenja nadle nog organa za unutrašnje poslove.

Član 189.

Dok traje mjera protjerivanja stranca iz zemlje, strancu je zabranjen dolazak na teritoriju Federacije.

Član 190.

Pored odredaba ovog zakona, u izvršenju mjere sigurnosti protjerivanja stranaca iz Federacije, primjenjivat će se i odredbe federalnog zakona kojim su utvrđena pitanja kretanja i boravka stranaca u Federaciji.

XI - IZVRŠENJE ODGOJNIH MJERA

Član 191.

Svrha izvršenja odgojnih mjera je da se pru anjem zaštite, pomoći i nadzora maloljetnim počiniocima krivičnih djela u najvećoj mjeri obezbjeđuje njihovo odgajanje, popravljanje i pravilan razvoj, a kad je to potrebno i da se spriječe u vršenju krivičnih djela.

Član 192.

U izvršavanju odgojnih mjera s maloljetnicima treba postupati na način koji odgovara njihovom uzrastu i osobnim svojstvima, pridr avajući se u radu pedagoških, andragoških i psiholoških principa.

Maloljetnike treba podsticati da aktivno sudjeluju u svom odgajanju, mijejanju svojih stavova i loših navika i u razvijanju osjećaja odgovornosti za vlastite postupke.

Tokom izvršavanja odgojnih mjera maloljetnicima će se u skladu sa njihovim uzrastom i sposobnostima kao i sklonostima prema određenim zanimanjima, osigurati osnovno i srednje obrazovanje, kao i radno osposobljavanje.

Član 193.

Sud koji je vodio krivični postupak protiv maloljetnika mo e odrediti da se s izvršenjem pojedinih odgojnih mjera mo e početi i prije pravosna nosti sudske odluke, ako je to za odgoj maloljetnika korisno i istovremeno potrebno radi izdvajanja maloljetnika iz sredine u kojoj je ivio, radi pru anja pomoći, zaštite ili smještaja maloljetnika, a kad taj smještaj nije moguće osigurati na drugi način, ili kad je to potrebno da ga se spriječi u vršenju krivičnih djela ili asocijalnog ponašanja.

Član 194.

Nadzor nad zakonitim izvršenjem odgojnih mjera vrši sud koji je izrekao mjeru.

Član 195.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na maloljetnike primjenjuju se i na osobe koje su u toku primjene odgojnih mjera postale punoljetne, kao i na mlade punoljetne osobe kojima je sud izrekao odgojnu mjeru.

Član 196.

Odgojne mjere, osim odgojne mjere upućivanja u odgojno-popravnog zavod, izvršava nadležna ustanova socijalne skrbi na način i po postupku predviđenim čl. 191. do 195. ovog zakona i kantonalnim- upanijskim zakonom.

XII - IZVRŠENJE ZAVODSKIH MJERA

1. Upućivanje u odgojnu ustanovu

Član 197.

Zavodska mjera upućivanja u odgojnu ustanovu izvršava se u odgojnoj ustanovi osnovanoj za tu svrhu, saglasno zakonu.

Član 198.

Odgojna ustanova pruža maloljetniku zaštitu, pomoć i nadzor radi pravilnog odgoja i razvoja, a prema potrebi poduzima i odgovarajuće mjere.

Član 199.

Po prijemu u odgojnu ustanovu, maloljetnik se raspoređuje u odgovarajuću odgojnu grupu, zavisno od uzrasta, završenog razreda škole, psiho-tjelesnih svojstava i stepena njegove odgojne zapaštenosti.

Odgojna grupa iz stava 1. ovog člana. obuhvata najviše 10 maloljetnika i ima posebnog odgajatelja.

Član 200.

U odgojnoj ustanovi maloljetnik se uključuje u osnovnu školu, a u okviru mogućnosti odgojne ustanove i uz saglasnost roditelja i maloljetnika uključuje se u odgovarajuću školu srednjeg obrazovanja.

2. Upućivanje u odgojno-popravnog dom

Član 201.

Odgojno-popravnog zavod je namijenjen za izvršenje odgojne mjere upućivanja u odgojno-popravnog zavod, koji se osniva za tu svrhu i koji u procesu odgoja maloljetnika obezbjeđuje ostvarivanje svrhe izvršenja ove odgojne mjere.

Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, u kazneno-popravnog zavodu iz tač. 1. i 3. stava 1., člana 120. ovog zakona, može postojati posebno odjeljenje za izvršenje odgojne mjere upućivanja u odgojno-popravnog dom.

Član 202.

Prema stepenu osiguranja i ograničenja slobode maloljetnika i mjerama koje se primjenjuju u odgoju i postupanju prema maloljetnicima, odgojno-popravnog zavod može biti otvorenog i poluotvorenog tipa.

U slučaju potrebe u poluotvorenog zavodu može postojati i zatvoreno odjeljenje.

Član 203.

Odgojno-popravnog zavod se osniva i ukida federalnim zakonom kao odgojno-popravnog zavod za muške maloljetne osobe i kao odgojno-popravnog zavod za ženske maloljetne osobe.

Sredstva za rad odgojno popravnog zavoda iz stava 1. ovog člana osiguravaju se u Budžetu Federacije.

Član 204.

Odgojno-popravnog zavod pruža maloljetniku zaštitu, pomoć i nadzor radi izobrazbe, odgoja i daljnjeg pravilnog razvoja.

Jedan odgajatelj u odgojno-popravnog zavodu, u pravilu, radi sa 10 maloljetnika.

Član 205.

Dnevna ishrana maloljetnika u odgojno-popravnog zavodu sastoji se od najmanje tri obroka čija vrijednost ne smije biti manja od 16.000 d. ula.

Član 206.

Oboljeli maloljetnik za čije liječenje ne postoje uvjeti u odgojno-popravnog zavodu upućit će se na liječenje u odgovarajuću zdravstvenu ustanovu.

Član 207.

U odgojno-popravnog zavodu maloljetnicima se osigurava osnovna i srednja izobrazba.

Maloljetnici mogu sticati stručne kvalifikacije i izvan zavoda, a može im se omogućiti i izvanredno školovanje i stručno usavršavanje.

Kvalifikacije koje maloljetnici stiču u školama, tečajevima i radionicama iz stava 1. ovog člana imaju važenost kao i kvalifikacije koje se stiču u odgovarajućim školama i radionicama izvan odgojno-popravnog zavoda, a iz svjedočanstva o stečenom obrazovanju ne smije se vidjeti da je stečena u odgojno-popravnog zavodu.

Vrijeme koje je maloljetnik proveo na stručnim i drugim radovima u odgojno-popravnog zavodu računa se kao vrijeme provedeno na radu kad je to potrebno radi sticanja određenih kvalifikacija.

Član 208.

Radno vrijeme maloljetnika koji pohađaju školu i rade u radionicama određuje se po propisima koji važe za učenike srednjih škola za kvalificirane djelatnosti.

Maloljetnici se izvan radnog vremena mogu zapošljavati dnevno jedan sat na poslovima nužnim za uređenje odgojno-popravnog zavoda.

Maloljetnicima se osigurava devet sati neprekidnog odmora u toku od 24 sata, kao i dva dana odmora u sedmici.

Član 209.

Maloljetnicima, koji pohađaju školu i postižu zadovoljavajući uspjeh u učenju, koji se zalažu na radu i dobrog su vladanja, pripada odmor od 15 dana za vrijeme zimskog raspusta i 45 dana za vrijeme ljetnog raspusta.

Ostali maloljetnici i maloljetnici koji ne pohađaju nastavu za sticanje stručne spreme, a na radu su proveli ukupno šest mjeseci, uključujući tu vrijeme provedeno na liječenju, osim u slučajevima namjernog ozljeđivanja, imaju pravo na odmor od 24 do 30 radnih dana godišnje.

Vrijeme provedeno na raspustu i odmoru uračunava se u vrijeme provedeno u odgojno-popravnog zavodu.

Pravilnikom o kućnom redu odgojno-popravnog zavoda bliže se propisuje način određivanja duljine i korištenja raspusta i odmora maloljetnika.

Član 210.

Maloljetnik ima pravo na odsustvo do sedam dana u toku jedne godine u slučaju smrti ili teške bolesti člana u porodice.

Član 211.

Maloljetnicima u odgojno-popravnog zavodu pripada naknada za obavljani rad.

Ako maloljetnik radi puno radno vrijeme, pripada mu naknada u visini jedne četvrtine do tri četvrtine zarade koju primaju za isti rad radnici u preduzećima (društvima).

Maloljetnicima koji pohađaju školu i rade u radionicama pripada naknada za rad u iznosu od 70% naknade koju primaju učenici odgovarajuće srednje škole van ustanove.

Član 212.

Maloljetnicima koji bez svoje krivnje ne rade, a nemaju vlastitih sredstava, osiguravaju se sredstva za podmirenje najnužnije njihove potrebe.

Maloljetniku koji oboli na radu ili u vezi s radom, pripada naknada za vrijeme spriječenosti za rad po propisima o radnim odnosima.

Član 213.

Maloljetnici mogu slati i primati pismene pošiljke bez ograničenja.

Posjete članova u porodice i osoba koje odobri direktor zavoda, kao i primanje novčanih i drugih pošiljaka omogućit će se maloljetnicima u skladu sa pravilnikom o kućnom redu zavoda.

Član 214.

Maloljetnicima se mogu davati nagrade za postignute uspjehe u učenju, na radnom mjestu, te za primjerno vladanje, a mogu im se davati i druge pogodnosti u skladu sa pravilnikom o kućnom redu.

Član 215.

Maloljetnici su obavezni pridržavati se odredaba zakona i propisa donesenih na osnovu njih, izvršavati naređenja službenih osoba u zavodu i pažljivo čuvati imovinu i predmete koji su im dati na rukovanje i upotrebu.

Za povrede radne discipline i nepravilan odnos prema drugim maloljetnicima ili osoblju zavoda, maloljetnicima se može, pored disciplinskih kazni predviđenih zakonom, izreći i disciplinska kazna izdvajanja u posebnu prostoriju do pet dana.

Član 216.

Odredbe ovog zakona o osnivanju kazneno-popravnih zavoda, unutarnjoj organizaciji, privrednim jedinicama, službenicima i namještenicima, o položaju osuđenih osoba, prijemnom odjeljenju, načinu raspoređivanja u klasifikacione grupe, upoznavanju i primjeni kućnog reda i kućnom redu, materijalnoj odgovornosti osuđenih osoba, shodno se primjenjuju na odgovorno-popravne zavode i na izvršenje odgojne mjere upućivanja u odgojno-popravni dom.

3. Upućivanje u drugu ustanovu za osposobljavanje

Član 217.

Mjera upućivanja u drugu ustanovu za osposobljavanje izvršava se u odgovarajućim ustanovama socijalne skrbi invalidnih osoba i drugih osoba ometenih u psihofizičkom razvoju, koje pružaju djeci i omladini ometenoj u psihofizičkom razvoju zbrinjavanje, odgoj i izobrazbu u posebnim uvjetima, usmjeravanje i osposobljavanje, te zdravstvenu zaštitu i odgovarajuće oblike stručne pomoći.

Član 218.

Kad je mjera upućivanja u drugu ustanovu za osposobljavanje izrečena umjesto mjere sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi osigurava se čuvanje maloljetnika u odgovarajućoj ustanovi u potrebnoj mjeri, kao i njegovo liječenje uz stalni nadzor ljekara.

XIII - ODGAĐANJE, PREKID I PRESTANAK ODGOJNIH MJERA

Član 219.

Odgađanje i prekid izvršenja zavodske odgojne mjere uređuje se kantonalnim- upanijskim zakonom.

Član 220.

Maloljetnik će se otpustiti iz ustanove za izvršenje zavodske mjere čim ustanova primi sudsku odluku o prestanku ili zamjeni zavodske mjere, odnosno čim protekne zakonom predviđeno najduže trajanje odgojne mjere.

Prilikom otpuštanja iz ustanove iz stava 1. ovog člana, maloljetniku će se osigurati troškovi putovanja do mjesta gdje će maloljetnik boraviti, kao i sredstva za nužnu opremu koja mu nedostaje (odijelo, rublje i sl.).

Član 221.

Kada se maloljetnik nalazi u završnom razredu škole ili pri kraju stručne izobrazbe, a otpuštanjem iz ustanove za izvršenje zavodske mjere bi se onemogućio završetak školovanja, odnosno stručne izobrazbe, ustanova može maloljetniku, na njegov zahtjev, omogućiti završetak školovanja odnosno stručne izobrazbe.

Za vrijeme pohađanja škole ili stručne izobrazbe iz stavka 1. ovog člana, prema maloljetniku se ne primjenjuje zavodska mjera.

XIV - POMOĆ NAKON IZVRŠENJA ZAVODSKE MJERE

Član 222.

Za vrijeme izvršenja zavodske mjere nadležno tijelo starateljstva održava stalnu vezu s maloljetnikom, s njegovom porodicom i s ustanovom za izvršenje zavodske mjere kako bi se maloljetnik što bolje pripremio za vraćanje svojoj porodici i uključio u redovni život.

Ustanova za izvršenje zavodske mjere obavezna je da pravovremeno obavijesti nadležno tijelo starateljstva o otpuštanju maloljetnika iz ustanove i da tom tijelu predloži i mjere koje bi trebalo poduzeti za prihvatanje maloljetnika.

Član 223.

Da bi se po izvršenju zavodskih mjera što bolje organizovalo prihvatanje maloljetnika u sredinu u koju će se vratiti, nadležno tijelo starateljstva obavezno je da se posebno zalaže i za maloljetnika koji nema roditelja ili čije su porodične prilike nesredene.

Član 224.

Ako je maloljetnik bolestan, a treba se otpustiti iz ustanove za izvršenje zavodske mjere i nije sposoban za putovanje, ustanova u kojoj se izvršavala odgojna mjera smjestit će ga u najbližu zdravstvenu ustanovu radi liječenja.

XV - PRIMJENA ZAKONA NA USTANOVE KANTONA- ŽUPANIJA

Član 225.

Odredbe čl. 1. do 118., čl. 130. do 150., čl. 152. do 155. i člana 188. ovog zakona primjenjuju se i na kantonalne- upanijske ustanove za izvršenje prekršajnih sankcija i drugih mjera.

Odredbe ovog zakona o ovlaštenjima direktora kazneno-popravnog zavoda primjenjuju se i na rukovodioce kantonalnih- upanijskih ustanova iz stava 1. ovog člana, ako zakonom kantona- upanijske nije drukčije određeno.

Odredbe ovog zakona o ovlaštenjima Federalnog ministarstva, odnosno federalnog ministra primjenjuju se i na organe uprave kantona- upanijske nadležne za izvršenje krivičnih i prekršajnih sankcija i drugih mjera, odnosno rukovodioce tih organa, ako zakonom kantona- upanijske nije drukčije određeno.

XVI - KAZNENE ODREDBE

Član 226.

Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 do 5.000 KM kaznit će se za prekršaj:

1) zdravstvena ustanova koja postupi suprotno odredbama stava 3. člana 174., stava 1. člana 181. i stava 3. člana 183. ovog zakona;

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kaznit će se i odgovorna osoba u zdravstvenoj ustanovi novčanom kaznom u iznosu od 200 do 600 KM.

Član 227.

Novčanom kaznom u iznosu od 200 do 500 KM kaznit će se za prekršaj osuđeni stranac:

1) ako ne napusti teritoriju Federacije ili neće da boravi u mjestu koje mu je određeno do napuštanja teritorije Federacije (st. 4. i 5. člana 188.);

2) ako postupi suprotno odredbi člana 189. ovog zakona.

Član 228.

Novčanom kaznom u iznosu od 50 do 200 KM kaznit će se za prekršaj osuđena osoba kojoj je izrečena mjera sigurnosti obaveznog liječenja narkomana i alkoholičara, ako se ne javi određenoj zdravstvenoj ustanovi na liječenje ili izbjegne to liječenje nepridržavanjem određene terapije, ili napusti započeto bolničko ili ambulantno liječenje, kao i osuđena osoba koja po otpuštanju iz određene ustanove za izvršenje kazne zatvora ne nastavi sa obavezanim liječenjem, koje je po ocjeni ustanove potrebno (stav 2. člana 183. i stav 2. člana 185.).

Ako se osoba iz stava 1. ovog člana podvrgne određenom obaveznom liječenju, izrečena novčana kazna, ako nije izvršena, može se poništiti.

Član 229.

Novčanom kaznom u iznosu od 20 do 100 KM kaznit će se za prekršaj osuđena osoba koja se, po uvjetnom otpuštanju sa izdrane kazne, ne prijavi u roku od sedam dana od dana otpuštanja organu za unutrašnje poslove ili ako ne prijavi promjenu mjesta boravka, odnosno prebivališta (član 114.).

XVII - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 230.

Po odredbama ovog zakona izvršavat će se i pravosna ne odluke inostranih sudova, ukoliko posebnim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno.

Po odredbama ovog zakona izvršavaju se i sankcije izrečene stranim državljanima i osobama bez državljanstva, ukoliko posebnim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno.

Član 231.

Kantoni- upanije du ni su donijeti propise o pitanjima iz stava 2. člana 1. ovog zakona najkasnije u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Federalni ministri koji su ovim zakonom ovlašteni za donošenje propisa za provođenje pojedinih odredaba ovog zakona, donijet će te propise u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Pravilnik o unutarnjoj organizaciji, pravilnik o kućnom redu kazneno-popravnih zavoda, kao i pravilnik o naknadama za rad i pravilnik o zaštiti na radu osuđenih osoba, donijet će se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 232.

Kazneno-popravni dom u Zenici nastavlja sa radom kao Kazneno-popravni zavod zatvorenog tipa sa Odjeljenjem maloljetničkog zatvora za maloljetnike u Zenici.

Izvršenje mjere sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi izvršavat će se za sve osobe sa teritorija Federacije u posebnom odjeljenju pri Kazneno-popravnom zavodu u Zenici, dok Federalno ministar-

stvo i Federalno ministarstvo zdravstva ne odrede zdravstvenu ustanovu u kojoj će se izvršavati ova mjera.

Mjera sigurnosti obaveznog psihijatarskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi izvršavaće se u posebnom odjeljenju iz stava 2. ovog člana, najduže tri godine od dana stupanja na snagu ovog zakona do kada će se organizovati izvršenje mjere u ustanovi iz člana 167. ovog zakona.

Kazneno-popravni dom poluotvorenog tipa Butmir (dio koji se nalazi na teritoriji Federacije) i Okru ni zatvor u Sarajevu nastavljaju sa radom kao Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa u Sarajevu sa Odjeljenjem u Bosansko-podrinjskom kantonu- upaniji.

Okru ni zatvor u Bihaću nastavlja sa radom kao Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa u Bihaću.

Okru ni zatvor u Mostaru nastavlja sa radom kao Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa u Hercegovačko-neretvanskom kantonu- upaniji sa Odjeljenjem u Zapadno-hercegovačkom kantonu- upaniji.

Okru ni zatvor u Tuzli i Okru ni zatvor u Orašju nastavljaju sa radom kao Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa u Tuzli sa Odjeljenjem u Kantonu- upaniji Posavskoj.

Objekti, zemljište i druge stvari na korištenju kod kazneno-popravnih domova u Zenici i Butmiru-Sarajevu i okru njih zatvora u Bihaću, Sarajevu, Mostaru i Tuzli, postaju vlasništvo Federacije, a pitanja vlasništva objekata, zemljišta i drugih stvari koje koriste okru ni zatvori u Busovači i Orašju uređiće se posebnim ugovorom između Vlade Federacije i vlada kantona- upanija na čijem se području nalaze ti zatvori.

Član 233.

Osniva se Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa u Tomislavgradu sa Odjeljenjem u Srednjobosanskom kantonu- upaniji, koji će početi sa radom najkasnije u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do određivanja sjedišta i početka rada odjeljenja iz stava 1. ovog člana, Okru ni zatvor u Busovači nastavit će sa radom kao odjeljenje poluotvorenog tipa Kazneno-popravnog doma iz Tomislavgrada.

Član 234.

Osniva se Kazneno-popravni zavod za žene u Ljubuškom sa Odjeljenjem maloljetničkog zatvora za maloljetnice i Odjeljenjem za izvršenje odgojne mjere upućivanja u odgojno-popravni dom za maloljetnice, koji će početi sa radom najkasnije u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do početka rada Zavoda iz stava 1. ovog člana, kazna zatvora za žene, maloljetničkog zatvora za maloljetnice i odgojna mjera upućivanja u odgojno-popravni dom za maloljetnice, izvršavaće se u skladu sa Pravilnikom iz stava 2. člana 26. ovog zakona.

Član 235.

Vlada Federacije će odrediti sjedišta kazneno-popravnih zavoda i odjeljenja iz čl. 232. i 233. ovog zakona uz prethodno pribavljeno mišljenje vlada kantona- upanija, na čijem će se području nalaziti ti zavodi, odnosno odjeljenja.

Član 236.

Do donošenja propisa iz stava 2. člana 1. ovog zakona, kazna zatvora izrečena u prekršajnom postupku, izvršavat će se u posebnim odjeljenjima kazneno-popravnih zavoda iz čl. 232. i 233. ovog zakona.

U kazneno-popravnim zavodima iz čl. 232. i 233. ovog zakona mogu postojati posebna odjeljenja za izvršenje mjere pritvora po rješenju nadleznog suda, do regulisanja uvjeta izvršenja mjere pritvora kantonalnim- upanijskim propisima.

U slučaju iz st. 1. i 2. ovog člana troškove izdravanja kazne zatvora i mjere pritvora snosi kanton- upanija.

Član 237.

Uvjeti iz stava 1. člana 39. ovog zakona osiguravat će se prema posebnom planu ustanove, u skladu sa materijalnim mogućnostima, a najkasnije u roku od pet godina od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 238.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje primjena zakona o izvršenju sankcija koji su se primjenjivali na teritoriji Federacije, izuzev odredaba kojima se uređuju pitanja iz stava 2. člana 1. ovog zakona koje će se prestati primjenjivati danom stupanja na snagu kantonalno-upanijskih propisa iz stava 1. člana 231. ovog zakona.

Član 239.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Slu benim novinama Federacije BiH".

Predsjedavajući Doma naroda Parlamenta Federacije BiH Mariofil Ljubić, s. r.	Predsjedavajući Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH Enver Kreso, s. r.
---	---

331

Na temelju poglavlja IV odjeljka A.3 članka 11. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, Zastupnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, na sjednici odr anoj 4. studenoga 1998. godine, donio je

ODLUKU

O IZBORU PREDSEDJATELJA ZASTUPNIČKOG
DOMA PARLAMENTA FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE

I

Za predsjedatelja Zastupničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine izabran je **ENVER KRESO**, član Zastupničkog doma iz reda bošnjačkog naroda.

II

Odluku objaviti u "Slu benim novinama Federacije BiH".

ZD broj 1/98 4. studenoga 1998. godine Sarajevo	Zamjenik predsjedatelja Zastupničkog doma Parlamenta Federacije BiH Stjepan Mikić, v. r.
---	---

Na osnovu poglavlja IV odjeljka A.3 člana 11. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, Predstavnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, na sjednici odr anoj 4. novembra 1998. godine, donio je

ODLUKU

O IZBORU PREDSEDJAVAJUĆEG
PREDSTAVNIČKOG DOMA PARLAMENTA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

I

Za predsjedavajućeg Predstavničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine izabran je **ENVER KRESO**, član Predstavničkog doma iz reda bošnjačkog naroda.

II

Odluku objaviti u "Slu benim novinama Federacije BiH".

PD broj 1/98 4. novembra 1998. godine Sarajevo	Zamjenik predsjedavajućeg Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH Stjepan Mikić, s. r.
--	---

332

Na temelju poglavlja IV odjeljka A.3 članka 11. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, Zastupnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, na sjednici odr anoj 4. studenoga 1998. godine, donio je

ODLUKU

O IZBORU ZAMJENIKA PREDSEDJATELJA
ZASTUPNIČKOG DOMA PARLAMENTA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

I

Za zamjenika predsjedatelja Zastupničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine izabran je **MARIOFIL LJUBIĆ**, član Zastupničkog doma iz reda hrvatskog naroda.

II

Odluku objaviti u "Slu benim novinama Federacije BiH".

ZD broj 2/98 4. studenoga 1998. godine Sarajevo	Predsjedatelj Zastupničkog doma Parlamenta Federacije BiH Enver Kreso, v. r.
---	---

Na osnovu poglavlja IV odjeljka A.3 člana 11. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, Predstavnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, na sjednici odr anoj 4. novembra 1998. godine, donio je

ODLUKU

O IZBORU ZAMJENIKA PREDSEDJAVAJUĆEG
PREDSTAVNIČKOG DOMA PARLAMENTA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

I

Za zamjenika predsjedavajućeg Predstavničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine izabran je **MARIOFIL LJUBIĆ**, član Predstavničkog doma iz reda hrvatskog naroda.

II

Odluku objaviti u "Slu benim novinama Federacije BiH".

PD broj 2/98 4. novembra 1998. godine Sarajevo	Predsjedavajući Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH Enver Kreso, s. r.
--	---

333

Na temelju članka 137. stavak 2., a u svezi sa člankom 36. Poslovnika Zastupničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine ("Slu bene novine Federacije BiH", br. 8/97, 2/98 i 26/98) Zastupnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, na sjednici odr anoj 4. studenoga 1998. godine, donio je

ODLUKU

O IMENOVANJU TAJNIKA ZASTUPNIČKOG
DOMA PARLAMENTA FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE

I

Za tajnika Zastupničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine imenovan je **MILE KUDIĆ**.

II

Odluku objaviti u "Slu benim novinama Federacije BiH".

ZD broj 3/98 4. studenoga 1998. godine Sarajevo	Predsjedatelj Zastupničkog doma Parlamenta Federacije BiH Enver Kreso, v. r.
---	---